

Vinko Möderndorfer

CAMERA OBSCURA

Velika pustna enodejanka

Napisano: 1988.

Uprizorjeno: Camera obscura, SLG Celje, 07. 12. 1990, režiser: Vinko Möderndorfer

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

OSEBE:

Jana - nekaj čez štirideset;

precej bistra, dinamična ženska
močnejše postave.

Strastna ločenka, spremljavalka
intelektualnih krogov.

Dušan - kulturnik - mnogo čez štirideset.

Eleganten: siva obleka, svilena kravata.

Najbrž je nekakšen Umetnik, pisatelj,
morda pa dela celo v Gledališču.

Erhard Piler: Berlinčan. Okrog petdeset.

Okrogel in prijazen. Tudi nekakšen
kulturnik, ki se je ustavil v naši
deželi na nekakšnem "simpoziju" ali
nekaj podobnega. Prijazen in zelo
zaupljiv Evropejec.

Valter: Mladenič - 25 let. Atletska postava.

Uglajen. Kot nekakšen faliran študent
filozofije ali vsaj književnosti.

Tako deluje.

Prvi -

Drugi - zelo sta si podobna. Morda celo dvojčka.

Eden ima na roki gips. Zelo enostavna fanta,
ki sta popolnoma pod vplivom Valterja.

Valter, prvi, drugi - zelo skrivnostna trojica.

Tako se neke pustne noči, vsi ti ljudje po "naključju" usode, srečajo v nekem napol dograjenem stanovanju - in tako se prične ta zgodba, ki se mora pred nami odviti v enem gledališkem zamahu, z vsemi vzponi in padci - kot je pač značilno za takšne pustne, nepredvidljive in popolnoma pijanske noči.

TEMA.

V TEMI PESEM. KITARA IN GLAS.

ODDALJENO.

(Valterjev glas - ga prepoznamo kasneje)

Izmenjujeva si poljube Udarec in ugriz
 Izmenjujeva leta Samoto in slast popoldneva
 Jezdiva čez mesec in telo Tja v čarni ris
 semena Kjer se neha Kjer se vrača brez odmeva

In potem: Tisto malo In še manjše
 kar nudi hip telesa Gnus kemije in sokov
 Grenko-sladki anus in vse kar je slajše
 od tega hipa Gezira ki izbruhne In gre na pol

Se rodi nov hip? Nov čas? V svitu dneva
 In jaz in ti Brez slasti drug drugega vzeta
 In oba S sledjo poljuba ki se odlepi Veva:
 ko pade seme Kot poljub Prižge se nova cigareta

TRENUTEK TIŠINE IN TEME.

POTEM POČASNA OSVETLITEV.

ZAGLEDAMO PRIZORIŠČE. Stanovanje. Kot vsako stanovanje. Vidimo veliko dnevno sobo, ki se končuje z ozkim hodnikom (vežo) na koncu katerega so vhodna vrata. Na zadnji steni je še dvojne vrat. Ena vrata so vhodna vrata. Na zadnji steni je še dvojne vrat. Ena vrata vodijo v spalnico (kot bomo zvedeli kasneje).

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Vrata v spalnico so precej v centru zadnje stene, tako da lahko, če so odprta, vidimo precejšen del sobe (spalnice), ki pa je popolnoma prazna. Vidimo (poleg vhodnih vrat) še ena vrata na skrajni levi, to so vrata v kopalnico s straniščem.

Na levi strani prizorišča je kuhinja. Ozka in opremljena s kuhinjskimi omarami in pulti na obeh straneh. Na levi, nad pomivalnim koritom je majhno okno. Med dnevno sobo in kuhinjo so vrata, tako da imamo pred sabo dva ločena prostora, nekakšno simultano prizorišče s tremi zaprtimi vrati v ozadju (spalnica, stranišče s kopalnico ter vhodna vrata).

Skrajno desno je okno. Precej veliko, pod oknom je radiator.

V "dnevni" sobi je velik kavč z mizico (stekleno, precej moderno oblikovano) ter s še dvema foteljema. Skrajno desno, ob steni (kjer je tudi okno je bela omara z gramofonom, z nekaj ploščami ter nekaj knjig.

Vse pohištvo je popolnoma novo. Saj je še ovito v plasično - ovojno prevleko, ki je le tu in tam strgana. Nad mizo visi gola žarnica, na mizi pa leži, v ovojni papir zavit luster. Nekdo ga še ni uspel montirati.

Skratka pred sabo imamo sliko popolnoma novega stanovanja v katerega se še ni nihče vselil. Oziroma: pred sabo imamo stanovanje v katerega se pravkar vseljujejo...

Tudi v kuhinji ni, razen pravkar montiranih kuhinjskih elementov, nobenih sledov življenja. Samo: na mizici pri oknu (v kuhinji) je odprta, vendar ne popita buteljka z dvema različnima kozarcema v katerima je še nekaj vina. Lahko predvidevamo, da je nekdo na brzino, še z nekom, proslavil vselitev v novo stanovanje.

Stene so bele, skoraj sterilne. Brez življenja. Na tleh je parket, sveže ostružen in popolnoma gol. Po kotih stanovanja ni ničesar, vse je snažno belo in popolnoma novo.

Diši po pravkar raspakiranem pohištvu.

Novo, novo in sterilno.

Morda nekaj trenutkov komaj slišne karnevalske glasbe. Potem škrtanje ključa v ključavnici. Smeh, glasovi moškega in ženske, ki bosta vstopila. Odklepanje jima ne gre prav hitro od rok.

Smeh in pridušeno hihitanje, potem pesmica:

"Ključek v ključavnico,

ključavnica v ključka,
ključka bučka štručka..."

Spet smeh in petje v precej ubranem duetu:

"Ključek in ključavnica
to sta lepi par,
ključavnica zakrta,
ko jo ključek vrta..."

Spet smeh in končno: odpiranje vrat. Uspelo je!

Svetloba s hodnika. V okviru vrat zagledamo dve postavi, ki se majeta sem ter tja. Ona je Jana. Precej močno bitje, energična in sploh... To opazimo takoj. On je Dušan. Elegantna siva obleka, kravata, preko roke mu visi eleganten usnjen plašč. Takoj vidimo malce ekstravagantno intelektualno-umetniško dušo pri petdesetih (morda malo manj).

Ona (Jana) je oblečena enostavneje, vendar svojim kasnim štiridesetim letom primerno. Oba sta nabrgljana. Ne premalo, ne preveč. Pravzaprav še kar spodobno dobre volje.

JANA: Za vami, izvolite noter... (se zareži)

DUŠAN: (s teatralno gesto) Noter boter, kar naprej izvolijo!

(Se zasmejita, da komaj lovita sapo)

JANA: Takoj za tabo, ključek srebrn k men se obrn!

(Popade ju še strašnejši smeh, da kar zdrsneti drug ob drugem in "vsa" v hlipajočem smehu obsedita na pragu)

DUŠAN: Ključek... (Smeh.)... ključek srebrn... (Smeh.)...

JANA: (Smeh)... k men se obrn... (Smeh)

DUŠAN: Naj vas čez prag ponesem... (Smeh) čez prag v mrak (Smeh.)

JANA: V popolni mrak... (Smeh)

(Dušan se dvigne in poskuša dvigniti tudi Jano. Vendar mu ne gre preveč od rok. Preveč ju v krčih zvija smeh.)

JANA: Čez prag... (Smeh) v prvi mrak, pa hop in bum pod strop (Smeh).

DUŠAN: Boš vidla... (Smeh)... zdejle boš vidla... hooooo ruuuuk!

(Jo poskuša dvignit v naročje, da bi jo kot nevesto nesel čez prag. Vendar mu ne uspe, še enkrat oba zdrsneti ob podboju na tla. Spet smeh, ki mu ni konca.)

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DUŠAN: Ne moreeeem. (Smeh) Nikol ne bom ženin. (Smeh)

(Zdaj se dvigne Jana.)

JANA: Čak nomal... (Prične se pačit in govorit kot moški)

Al sm kakšna možača al nisem. Hooooouuuuk!

(Zdaj ona dvigne Dušana. Zavihti si ga naravnost v naročje.)

DUŠAN V FALZETU: Ne mene, ne mene, sm še nedolžna, ah, pustite meee!

(Zdaj se oba zvrneta v prostor. Dušan je kljub vsemu pretežko breme za Jano. Kar potegne jo v prostor, kar prevagata se in kot iz katapulte (z veliko mero heheta) padata naravnost na kavč. Smeh se umiri. Zdaj ležita drug na drugem. Pravzaprav leži Jana na Dušanu. Oba sta upehana, le tu in tam kakšen kratek smeh, kot izzven prejšnje situacije. Potem umiritev.)

DUŠAN: Me maš kej rada?

JANA: Seveda te mam, sej veš, da te mam.

DUŠAN: Tko mam rad, če me ma kdo rad.

JAN: (nenadoma) Čuj... kje je...?

DUŠAN: Kdo?

JANA: Joj, zgubla sva ga...!

DUŠAN: Koga?

JANA: (se spravlja pokonci) Prej, ko sva odpirala vrata... Kje je...?

DUŠAN: A, ključ! V vratih je ostal. (Poje) Zaškrta, ko jo vrta prta!

JANA: (zakriči, pravzaprav pokliče) Erhard! Erhard!

DUŠAN: Ključek buček za Erharda!

JANA: (vstane) Erhard! (Dušanu) Da se ni zgubu. Čist lahko, da je zašel. Blok še ni dokončan, joj, kaj če je padu v jašek za dvigalo! (Še bolj panično zakriči) Erhard!

DUŠAN: (zažvižga in pokliče. Kot bi klical psa) Erhard!

JANA: Ne se hecat, resn me je strah!

DUŠAN: (napol v smehu) Kako pa naj pokličem psa, če ne tako: fjuuuu, (zažvižga), fjuuuu, Erhaaaaard!

JANA: On ni noben pes.

DUŠAN: Zakaj ima pa potem gobček, zakaj pa potem tak žalostno gleda? (Žvižga) Fjuuuu, fjuuuuu.... ta, ta ta, Erhard!

JANA: Prepričana sem, da je do četrtega nadstropja še bil za nama.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DUŠAN: In z repom je migu. Ja, ja, majne frau, ja, ih bin pes, ja!

JANA: Jebemti, sej sem vedla, da vaju ne smem vlečt sem gor.

(Plane k vratom in še bolj panično zakriči) Erhard, Erhard!

DUŠAN (se zlekne po kavču, oponaša Jano) Erhard, Erhard!

Izza odprtih vhodnih vrat se zasliši: How, how!

Potem se po vseh štirih v stanovanje priplazi moški. Na obrazu ima pasjo masko iz plastike.

ERHARD: How, how... ic bin hier... how, how!

JANA: Hvala bogu, tako sem se že prestrašila. (Erhardu - tako da se skloni k njemu kot psu - gospod Erhard je še vedno na vseh štirih) Sem mislila, da se vam je kajhudega zgodilo, gospod Erhard.

ERHARD: Ja, ja, ich bin Erhard. Erhard Piler. (ji poda roko)

JANA: Tako ste me prestrašili, gospod Erhard. Lahko bi padli v jašek za dvigalo. Blok še ni gotov, gradbišče, razumete, vi kaput.

Erhard sname masko psa. Zagledamo rahlo debelejšega gospoda okrog petdeset.

ERHARD: Ja, ja, ich bin Erhard Piler.

JANA (Dušanu): Dej mu ti povej, roke me že bolijo.

DUŠAN (s pregovori v precej gladki nemščini.) Sie hatte Angst, dass sie sich etwas angetan haben, das Hochhaus ist noch nicht ganz vertig, es könnte ein Ungluch geschehn. Aber non ist ja alles gut.

ERHARD: O nein, ich bin namlich ein vorsichtiger Mensch. Auch wonn ich so bin... so unter Cas... Aber was fur eine Unterhaltung Herr Dušan, bin glucklich Euch kennen gelernt zu haben!

Erhard objame oba in se zavali na kavč.

JANA: Kaj pravi?

DUŠAN: Da naju ima rad.

ERHARD: (nem.) Bin durstig. Ach bin ich durstig. Haben sie was zu trinken. Am liebsten mochte ich Wein.

DUŠAN: Pravi, da...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

JANA: (ga prekine) Hvala, to sem pa razumela. (Se dvigne in zakorači proti kuhinji. Prižge luč.) Malo svetlobe.

ERHARD (nem.) Nicht, nich Lieht!

DUŠAN (povzame Erhardov patetični ton) "Niht mer liht" za gospoda Goetheja.

JANA: (tako hitro kot je prižgala luč, tako hitro jo tudi ugasne.) Kakor želijo. (Jana v kuhinji prižge luč. Neonska svetloba razsvetli kuhinjo. Erhard sede zraven Dušana. Dušan ga objame okrog ramen.)

DUŠAN: Wie unterhaltest Du Dich?

ERHARD: (nem.) Sehr, sehr... Was fur ein Cluck, dass ich Euch begagnet bin.

Medtem jana odpira predale in išče pijačo.

JANA (iz kuhinje): Nič ni. Zgleda, da moj ex mož še nič nima.

DUŠAN: (ji zakriči nazaj) Nisi mi povedala, da si ex žena.

JANA: Če se pa tako malo-kdaj vidimo. (Brska po omarici nad štedilnikom) Čisto nič. Nikjer nič.

ERHARD: (polglasno) Was machen sie, Dušan?

DUŠAN: (nem.) Wie, soll ich was machen?

JANA: (prevrne škatlo, ki je na polici) Jebemti!

DUŠAN: Si našla?!

JANA: Drek!

ERHARD: Mit was befasst Du Dich? Was ist Dein Beruf?

DUŠAN: (nem.) Literatur.

JANA: (je v kuhinji našla pol-prazno steklenico in dva pol-izpita kozarca.) Našla, našla!

ERHARD: Schrifsteller?

DUŠAN: (nem.) Ais ich jung war.

Jana vstopi s steklenico v roki.

JANA: Evo je! Evridika! Saj se reče tako. (Se obrne k stikalu.)

DUŠAN: Evreka, evreka!

JANA: Zdaj pa končno: luč!

Prižge se luč. Erhard takoj vstane.

DUŠAN: Hab keine Angst. Jana ist meine beste Freundin. Sie weiss alles.

Jana odloži steklenico in dva različna kozarca na mizico pred kavčem.

JANA: Jana, Jana... spet me obrekuješ, kaj! Kaj si mu grdega rekel o meni, kaj?

DUŠAN: Povedal sem mu, da si popolnoma varna.

JANA: Varna pa, varna, zato sem pa tudi ex žena. Na zdravje!

Porine Erhardu kozarec v roke, Dušanu pa kar steklenico.

JANA: Torej: Na varno vernost, na mojega ex moža, ki nam je, ne da bi sam hotel in vedel, posobil tale štiblc, torej na zdravje temule pustnemu dnevu, varna dečka na zdravje, pa kaj se kisate, mister Erhard, saj nismo v Nemčiji, to je svobodna deželca.

ERHARD: (Dušanu) Was sagte sie?

DUŠAN: Sie sagte... (malce okleva)... zum Wohl!

ERHARD: (nem.) Auf ihre Gesundheit Fraulein!

Erhard dvigne kozarec.

JANA: O ne, tako pa ne! (Mu vzame kozarec iz rok) Dejte se no mal sprostit, kot se temu reče. Gospod Erhard!

ERHARD: Erhard Piler! (Ji ponovno poda roko)

JANA: (ga oponaša) Erhard Piler, Erhard Piler! Pa zakaj ste Nemci tako vljudni. Pust je, me razumete, maske dol, gospod Švaba!

ERHARD: Was?!

DUŠAN: Sie sagte, sie sollten den Mantel ausziehen. (mu pomaga sleči plašč)

ERHARD: Ja, ja!

JANA: Zdaj pa zdravica!

DUŠAN: Še enkrat?!

JANA (oponaša mss.Pigy iz Muppet showa) Jaaa, še enkrat, take away, oh Carmet!

ERHARD: (v smehu) Bravo, bravo! (zaploska)

JANA: (se rahlo prikloni) Hvala, hvala! Torej: na zdravje temule srečnemu dnevu, temule kratkemu srečanju...

DUŠAN: (jo prekine) Kratko srečanje za dolgo slovo...

JANA: (začudeno): Kaj?

DUŠAN: Peter Handke.

JANA: Kdo?

ERHARD: Peter Handke?! Kennen sie ihn?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

JANA: Spet kakšen tvoj nemški prijatelj.

DUŠAN: (odgovori Erhardu) Ich verehre ihn.

JANA: Zdej pa dost!! Nehita se šarmirat, poslušta raje kaj vama ima Mss Pigy za povedat. Oh Carmet, I love you!

ERHARD: (navdušen): Bravo, sie sind eine richtige Schauspielerin!

Jana se skloni k Erhardu in ga vščipne v podbradek.

JANA: Seveda, seveda moj mali bajsek ajsek!

Dušan se zasmеji in zvrne nazaj v kavč.

ERHARD: (nem.) Ja, ja, prava igralka!

JANA: Torej: kje sem že ostala, a ja, na zdravje, še to ga spijemo pa gremo, hočem rečt, da še ne gremo, ker se tako samo poje, mi bomo ostali tu, a ne Dušan, a je tko?!

DUŠAN: Jaaaaa, taaakooo je, bravoouuu, še, še!

JANA: (vsa v govorniškem ognju); In zato smo se našli tukaj, tri izgubljene... izgubljene... no... (ne najde besede)... izgubljene... pomagaj mi no, Dušaaaaan na pomoč...

DUŠAN: Takoj, takoj... izgubljene... izgubljene... izgubljene kaj?

JANA: Beseda, ena beseda, tista no...

DUŠAN: Duše... izgubljene duše... tri izgubljene Duše... Evridika, našel sem Duše!

JANA: (skoraj kriči) Ne, ne to, še ena druga beseda... tako kot, če se potikaš, če iščeš drug drugega... no... no... pomagaj mi!

DUŠAN: Tri izgubljene iščoče duše!

JANA: Neeee to, oh Carmet, neeee...

ERHARD: (nem.) Bravo, bravo... (ploska)

JANA: Lutajuče! Evo, lutajuče, to je beseda.

DUŠAN: (se vda) Prav pa naj bo lutajoče.

JANA: In zato smo se našli tukaj, tri izgubljene lutajuče duše, na ta osamljen pustni večer, močno zalit z alkoholom, močno zalit s solzami... ah, Dušan jokala bom... (obraz se ji spači v tisto značilno pijansko žalost)

DUŠAN: Premagaj se, dušica, saj znaš, sem gor stopi, no...

(Dušan ji pomaga da stopi na stekleno mizo.)

JANA: Ah, Dušan, res bom jokala... jaz sem tako grozno... tako grozno...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DUŠAN (ji skuša pomagat): Osamljena...

(Jana se zadere nanj, spet oponašajoč Mss.Pigy.)

JANA: Neeeee, ne osamljetaaa, oh Carmet... tako, tako ločena, ja to je prava beseda, tako ločena...

ERHARD: (nem.) Bravo, bravo, zelo duhovito... (Dušanu) Kako gospodična to zna, kajne?!

DUŠAN: (nem.) Zna tudi marsikaj drugega... (slov.) a je tako Jana?!

JANA: (nadaljuje svoj alkoholni govor): Tako zelo ločena, od postelje, od življenja, kaj sem že hotela reč, a ja, od vsega ločena in lutajuča, razumete, kot v tistem filmu, no v tistem, Ločenka, s tisto igralko, takšno... takšno kot jaz, no... (nenadoma) Ooooo, gospod Erhard...!

ERHARD: (spet stegne roko) Erhard Piler!

JANA: Nisva še pila bratovščine, Erhard moj, nate kozarec, stegnite se k meni, dajmo na zdravje...

ERHARD: (Dušanu) Kaj?

DUŠAN: (nem.) Jana se želi poljubovat. (slov.) A ne Jana, cmoci cmoki noter v usta, kaj?!

ERHARD: (nem.) A z mano?

JANA: Zdaj pa zdravica!

DUŠAN: Ponavljaš se.

JANA: Nič ponavljaš! Zdaj bo zdravica cmoki cmoki. Se spomniš Dušan. Ti še nisi vedu vsega tega kar zdaj veš, jaz sem pa tut bla čist neki družga. In prav takšna noč je bla. Noč za cmoki cmoki. Pa prav takšno na pol opremljeno pribežališče za dve lutajuči duši.

DUŠAN: Enaindvajset let.

JANA: Ne, res?! Enaindvajset, o bože, že enaindvajset od tistega najinega cmoki cmoki.

ERHARD: (se poskuša vklopiti v njun dialog) C-m-o-k-i, cmo-ki...

JANA: Vidiš Erharda, da gre, cmoki cmoki.

(Jana zagradi Erharda in ga potegne na mizo in ga objame okrog vratu. V roki še vedno drži kozarca.)

JANA: Zdaj pa bratovščina cmoki cmoki, no mister Erhard!

ERHARD: Erhard Piler!

JANA: (vrže glavo nazaj in ukazovalno, kot da ukazuje celemu orkestru) Glasba!

DUŠAN: (poje na ukaz in pleše okrog mize s steklenico kot s "prima damo")

"Ključek in ključavnica

to sta lepi par,

ključavnica zaškrt,

ko jo ključek vrta..."

JANA: (Erhardu) No Erhard, ustnice na ustnice, cmoki cmoki.

ERHARD: (preko ramena Dušanu) (nem.) Kaj hoče od mene?

DUŠAN: (nem.) Sex. Jana vedno hoče sex.

ERHARD: (nem.) A tako, potem pa razumem...

(Vendar Erhardu ne uspe dokončati stavka. Jana mu potisne jezik v usta. Daljša tišina, popolnoma namenjena poljubu. Konec poljuba. Jana kot po slastnem grižljaju.)

JANA: Joj, kako rada jem moške.

ERHARD: (nem.) Ja, ja, vem, Dušan mi je povedal.

JANA: In spreobračam jih tudi rada.

ERHARD: (nem.) Tako lepo dišite... (jo povoha po vratu, čisto od blizu, kot strakovnjak za parfume)... (Vaš parfum mi je znan.)

DUŠAN: Sprašuje po tvojem parfumu.

JANA: Chaz, ljubček, Chaz!

ERHARD (nem.) Prima, so leidenschaftlich, so ein sexi Geruch.

(Prima, tako strasten, tako seksi vonj.)

JANA: Chaz only for men. Od mojega ex moža.

ERHARD: (nem.) Ich wusste es, ich wusste es...

(Vedel sem, vedel sem... (Se zasmeji in pogleda Dušana)

JANA: To je edino, kar še uporabljam po svojem ex možu. Veste tudi njemu je bilo všeč, če sem za uho kanilo kapljico "Chaz only for men." Moški, ki mu je všeč parfum za moške, je to sploh kakšen moški?!?

ERHARD: (nem.) Ich wusste es, so sexi...

(Vedel sem, tako seksi... (Jo še bolj poduha čisto od blizu in čisto po vratu)

JANA: Zdaj pa zdravica!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DUŠAN: (vskoči Jani v besedo) Opa, zdaj pa jaz!

JANA: Počakaj, nisem še gotova...

DUŠAN: Torej: moja prijateljca, (nem. pravaja sproti) Meine Freunde in der faden Fastnacht, (slov.) v tej pustni pustni noči, kaj naj rečem... (nem.) was soll ich sagen, naj padejo maske in naj bo hitro pepel! Na zdravje! (nem.) Auf ihr Woll.

(Erhard pogleda Dušana - trčita - kozarec dvigne tudi Jana.)

JANA: Na zdravje in ex velja.

DUŠAN: Ex na grupni sex!

ERHARD: Sex!

(Vsi dvignejo kozarce, Dušan steklenico, se pogledajo globoko v oči in nagnejo, kot se za ex spodobi.

Trenutek tišine.

Vsi trije so naredili krepak požirek. Skoraj hkrati odstavijo kozarce od ust. (Dušan steklenico). Pogledajo se, pogledi potujejo od enega do drugega. Vidimo, čutimo, da je s pijačo, ki so jo pravkar tako slovesno popili, nekaj hudo narobe.

Trenutek "zadržujoče" napetosti. Nato Jana - vso tekočino, ki jo je imela v ustih izpljune na tla. Tudi Dušan stori isto, zraven kašlja, očitno se mu je zataknilo - kašelj čez nekaj časa vedno bolj postaja podoben bruhanju. Tudi Erhard izprazni usta, vendar mnogo bolj fino kot sta to storila Jana in Dušan. Erhard izpljune vino nazaj v kozarec.)

JANA: Fuj, kakšna kisloba!

ERHARD: (nem.) Es ist verdorben!

(Pokvarjeno je!)

JANA: Kislo kot stare gate.

DUŠAN: (med kašljem) Ahhhh... ogabno...

JANA: (Dušanu) Ti je slabo... (ga prime za čelo)... Sej ne boš bruhu... kaj...?!

DUŠAN: (počasi neha kašljat) Ne, ne, je že v redu!

JANA: Vidiš, kaj mi je zakuhu ta prasica od moža, od ex moža! Tkole je blo tut vsak dan. Ni čudn. da nisem več zdržala in da sem se ločila od njega. Evo, kislo vino, baraba, pa tko fino smo se mel! Baraba pokvarjena!

DUŠAN: Kaj pa je on kriv, če smo papadli prvo flašo, ki smo jo zagledali. Lahko bi bil not tud bencin!

JANA: (je že boljše volje) Bencin, ha, si predstavljaš, da bi bil bencin, ne! Sranje pa tako! Si predstavljaš: troje zoglenelih truplc v šestem nadstropju nedograjenega stanovanjskega bloka, neprepoznavne gmote pečenega mesa, spol nedoločljiv, verjetno umor; osumljeni lastnik stanovanja, arhitekt Jože, zanika vsako krivdo, vendar sodišče ga prepozna za krivega in ga obsodi na smrt... (v spremenjenem tonu - Dušanu)... Čuj, pri nas še obsojajo na smrt, kaj?

DUŠAN: Ne vem... pravzaprav ja... bolj poredko... največ dvajset let...

JANA: (hlastno nadaljuje) Njega bi bilo treba, na smrt z obešenjem, kaj se pa to pravi, ubogi ex ženi pokvarit pustno zabavo in ji v buteljko z nalepko (pogleda steklenico) "kakovostno vino, Laški rizling", podtaknit čisti bencin.

DUŠAN: Skisalo se je... bog ve koliko časa je odprto stalo v kuhinji.

JANA: Ja, kar zagovarjaj ga...

ERHARD: (nem.) Viellicht gibt es noch irgendwo was zu trinken.

(Morda pa je še kje kaj pijače... Prav peče me v grlu!) Auch, es brennt in melner kehle!

JANA: Kaj pravi?

DUŠAN: Da je žejen.

JANA: Jaz tudi, po tem bencinu pa še bolj! Čuj grem kupit! Ne damo se... (zakriči po prostoru, kot da bi bil še kdo neviden tu)... Čuješ, ne damo se, orng ga bomo srali v tem tvojem štiblcui...!

DUŠAN: Kaj kričiš?!

JANA: Naj sliši baraba... (spet zakriči v prostor)... tut jaz mam pravico... sem ti deset let stregla, a ne... (Dušanu) Mam pravico al nimam, tut ex žena ma kakšno pravico!

DUŠAN: (vdano) Ja, ja, maš pravico, vso pravico maš!

JANA: Dej dnar!

DUŠAN: (iz zadnjega žepa potegne denarnico in ji jo da) Tuki. Pa hitr se vrn!

JANA: Tu zraven je gostilna... pridem prec... (se obrne k Erhardu) Cmoki cmoki, gospod Erhard! (mu pritisne Cmok na usta. Erhard se samo bedasto zareži)

ERHARD: (nem.) Schmatz, Schmatz Fraulein Jana!

(Cmoki cmoki gospodična Jana!)

(Jana vehementno odide.

Trenutek tišine.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Erhard se počasi premakne do okna.

Dušan sedi.)

ERHARD: (gleda skozi okno) (nem.) Sie leben so ohne Sorgen, scheint es mir.
(Tako brezskrbno živite, se mi zdi.)

DUŠAN: (posmehljivo) Ja, ja, brezskrbno pa. Pa ne vsi.

ERHARD: (se obrne k Dušanu) (nem.) Bein uns in Deutschland haben wir genug
Sorgen, wir arbeiten, müssen arbeiten, wir feiern nie zu viel.

(Pri nas v Nemčiji imamo polno skrbi, delamo, moramo delat. Nikoli ne
praznujemo preveč...)

DUŠAN: (ga nejevoljno prekine) Pri vas v Nemčiji, pri vas v Nemčiji! Saj vem, da
ga ne serjete tako kotmi. (nem.) Arbeiten ja, ich weiss, arbeiten... (Delate ja, vem,
delate...) (nadaljuje slov. in bolj sam zase) saj tudi mi delamo, kar naprej delamo,
pa se nič ne pozna...

ERHARD: (nem.) Bitte?

(Prosim)

DUŠAN: (nem.) Auch wir arbeiten, arbeiten wenig, und ein wenig Vergnügen wir
uns, verstehen sie...

(Tudi mi delamo, malo delamo, pa malo se zabavamo, razumete...) (slov.) delamo,
pa se zabavamo, pa spet delamo... (nem.) Und wieder Arbeit und wieder
Vergnügen...

(Pa spet delamo, pa se spet zabavamo...) (slov.) Joj, glava me boli!

ERHARD: (nem.) Was?

(Kaj?)

DUŠAN: (nem.) Mein Kopf! (Glava!) (slov. in bolj sam sebi) Skisano vino me je v hipu
streznilo!

(Erhard stopi Dušanu za hrbet in mu prične masirati sence.)

ERHARD: (nem.) Sie werden sehen, das hilft! (Boste videli, to pomaga!)

(Erhard masira Dušanovi senci z veliko pozornostjo. Dušan molči. Prepusti se
"blažilnemu" učinku Erhardovih rok.)

ERHARD: (med masiranjem) (nem.) Sie sagten früher, sie sind Schriftsteller.

(Prej ste rekli, da ste pisatelj.)

DUŠAN: A tako, rekel sem, da sem pisatelj... ja, včasih rečem, da sem pisatelj,

drugače sem pa čisto v redu poba, a ne?

(Dušan pogleda Erharda preko ramena.)

ERHARD: (nem.) Verzeihung, ich verstehe nicht! (Oprostite, ne razumem!)

DUŠAN: A, saj res... /nadaljuje nem./ ich bin Schriftsteller, grosser Schriftsteller, so wie Euer Göthe! (Pisatelj sem, veeeeelik pisatelj, tako kot vaš Göthe!)

ERHARD: Göthe?

DUŠAN: (skozi nasmeh) Kot Goethe ja, tepec švabski, največji pisatelj sem in največji lažnivec... (nem.) und ich bin funfundvierzig Jahre alt... (in petinštirideset let sem star...)

ERHARD: (se razveseli) (nem.) O, dann sind wir die gleiche Generation, es freut mich sehr. Erhard Piler! (O, potem sva pa generacija. Me zelo veseli.) (stegne roko preko Dušanovega ramena) (Erhard Piler!)

DUŠAN: (skozi zobe) Generacija že že, ampak čisto iz drugega vica, razumeš!? (Erhard bebasto prikimava in še kar naprej masira Dušanovo glavo.)

DUŠAN: Ravno tako sem jaz Göthe...

ERHARD: (takoj zagradi besedo, ki jo razume) Göthe, ja...

DUŠAN: ... (nadaljuje misel) kot si ti moški, razumeš?!

(Erhard bebasto prikimava.

Dušan sunkovito vstane.)

DUŠAN: Poglejva, kaj v sobi zraven.

(Dušan stopi do vrat v zadnji steni prostora in jih odpre. Zazeva tema "sobe zraven".

Dušan se nasloni na podboj, Erhard stopi bolj v sredo.)

DUŠAN: Soba zraven! Premiera! Tema! Črno kot v riti. Nič na drugi strani!

ERHARD (nem.) Verzeihung, verstehe sie nicht. (Oprostite, res ne razumem!)

DUŠAN: Saj to je tisto, kar je važno. To, da ne razumeš. (nem.) Verstehst Du? (Razumeš?)

ERHARD: (nem.) Leider nicht. (Žal ne.)

DUŠAN: Povedal ti bom zgodbo. Hočeš?

ERHARD: (se bedasto zasmeji) (nem.) Was? (Kaj?)

DUŠAN: (nem.) Geschichte. Ich werde ihnen eine Geschichte erzählen, in Ordnung? (Zgodbo. Povedal vam bom zgodbo. Prav?)

ERHARD: (Ja, ja. Zgodbo. (nem.) Ja, ja eine Geschichte.

DUŠAN: (nem.) Vor langer Zeit, mann weis nicht wann, vielleicht gestern, oder auch heute oder aber erst morgen...

(Nekoč davno, ne ve se kdaj, morda včeraj, morda pa tudi danes, morda pa šele jutri...)

ERHARD: (nem.) Interessant, sehr interessant! (interessantno, zelo interessantno!)

(Erhard ves v ognju "zanimanja" sede na kavč in gleda Dušana, ki pred vrati sobe izvaja svoj "monolog")

DUŠAN: Tepec, saj še nič povedal nisem.

ERHARD (zaploska) Bravo, bravo!

DUŠAN: Torej... (nem.) Versteht Du... (Razumeš)... (slov.) je bil človek. Človek z veliko... (nem.) Nensch... (Človek) (slov:) talentiran človek. Ustvarjen po podobi... (nem.) wie Gott... (kakor Bog)... (slov.) in ta človek z veliko je čutil moč, da tudi on nekaj ustvari... (nem.) Verstehst Du... gestelten! (Razumeš... Ustvari!) (slov.) Čutil je, da je kreativen, ne samo kreacije... (nem.) Gottes Kreation... (Božja kreacija)... (slov.) ampak kreativna kreacija. Da lahko nekaj daje, da lahko nekaj rodi iz Niča, da lahko sede za pisalni stroj in odkleplje ves svet... (nem.) Die ganze Welt. verstehst Du! (Ves svet, razumeš!) (slov.) Nove osebe, nove usode, nove podobe, ki so drugačne kot on. Skrite slike Njega... (nem.) Furchtbares Gefühl, wiest Du... als wenn du Gott warst. (Strašen občutek, veš... kakor da si Bog! (slov.) Kakor da vstopaš v prostore, kjer še ni nihče nikoli bil, ti pa se v njih sprehajaš kot da si tu doma.

(Erhard se med Dušanovim "monologom" usede mnogo bolj komot kot na začetku. Vedno bolj intenziven tok Dušanovih besed ga ne zanima več. Zdaj samo še čaka, da bo monolog minil. Samo tu in tam, kadar zasliši kakšno njemu razumljivo besedo, se zdrzne, potem pa spet potone v dolgočasje, ki ni daleč od spanca.)

DUŠAN: (vedno bolj intenzivno; enakomeren in nepretrgan tok besed postaja iz trenutka v trenutek intenzivnejši in tudi vedno bolj osebno prizadet in resničen) Vidiš, čutiš takšno moč, stopil si čez prag, not si, razumeš stvari, obračajo se v tebi s silo neznanega stroja. Medtem ko ješ, piješ, medtem ko se razmnožuješ, ko hodiš po svetu, medtem ko komuniciraš, ko poslušаш druge kako pijejo, jejo, se razmnožujejo... se v tebi neprestano vrtijo podobe, vrednosti nekakšnega novega, resnično kreativnega sveta, ki se premika v tebi, ki hoče ven... In greš in

greš in greš in sedeš za stroj, izliješ barve na paleto, pripraviš papir, ošiliš svinčnike in hočeš in hočeš in hočeš... In vendar nič.

(Tišina. Erhard si je sezul čevlje. Nogi je prekrižal na mizi. Črne nogavice, prsti, ki migajo.

ERHARD: (pretrga tišino, naveličano) (nem.) Razumem, ja, razumem!

(Tišina.)

(Dušan nadaljuje, čisto potih in sam zase.)

DUŠAN: Nekje je napak. Nekje je meja. Ne moreš pokazati tistega kar čutiš. Vse tisto bogastvo... to, da razumeš stvari... je breh haska... list ostane ne popisano, platno pa poslikano. Kot, da se je v tebi... nekje tu... vse zaprlo in zdaj rase samo še navznoter... (nem.) Razumeš?

ERHARD: (zehaje) (nem.) Razumem.

DUŠAN: Tempirana bomba. Sikanje pred eksplozijo.

(Dušan se počasi umakne v sobo pred katero je vse do zdaj stal. Izgine v neznanem in temnem prostoru. Slišimo ga. Njegov glas, ki prihaja od tam - votel glas, ki se odbija od golih sten prazne sobe.)

DUŠAN: Postaneš hudoben. Cinizem rase. Čutiš da si več. Nekakšna sila te tišči, ki mora ven na kakršen koli način. In nekega dne rečeš... (nem.) Bog je mrtev!

ERHARD: (nem.) (takoj pograbi, prav z veseljem, da je končno nekaj razumel in da se morda lahko vključi v pogovor) Poznam, ja, Friedrich Nietzsche, ja, Bog je mrtev!

DUŠAN: In se postaviš na njegovo mesto... Preziraš vse, ki nimajo tega v sebi... te kreativnosti... te neizživete kreativnosti... In rečeš: Nasilje!

ERHARD: (nem.) Ja, Nietzsche!

DUŠAN: (zakriči, odmev v prazni sobi) Nasilje!

ERHARD: (nem.) Bog je mrtev. Tako je govoril Zaratustra!

DUŠAN: (kriči) Nasilje!

ERHARD: (nem.) Pa tudi: Rojstvo tragedije, poznate?!

DUŠAN: (tiho) In zgradiš Dachau. In zgradiš dimnike. in zgradiš Auswich! In zgradiš sistem. Kreiraš. Končno. Kreiraš!

ERHARD: (vstane, začudeno): Auswitz?!

DUŠAN: (še vedno neviden v sobi): (nem.) ja, ljubosumen si na vse tiste, ki lahko, ti

pa ne moreš... Zamenjaš kreacijo za pokol, za genocid, plus v minus, saj je vseeno: Auschwitz, Dachau, Birekenau, Oswiencim.

(Erhard si obuže čevlje, vidimo, da ga je "beseda" Oswiencim precej razburila.)

ERHARD: (nem.) Oswiecim... nisem bil tam... nisem kriv... Mislil sem, da ste pošten človek... oprostite, rad bi odšel, kje je moj plašč?!

(Erhard plane h kavču kjer leži njegov plašč in si ga prične panično (z malo jeze) oblačiti.)

ERHARD: (nem.) Vedel sem... vedel sem...

(Ko se obleče, se obrne proti sobi kjer je nekje v temi Dušan.)

ERHARD: (nem.) Prosim... rad bi odšel!

(Tišina. Dolga in mučna tišina, skoraj nevarna.)

ERHARD: (nem.) Prosim... oglasite se! (pogleda na uro) Moram nazaj v hotel!

(Tišina. Erhard Piler stegne roko proti temni odprtini vrat. Kot roka slovesa. Tišina.)

ERHARD: (nem.) Posloviva se... Dovolj je bilo...

(Tišina.)

ERHARD: (v glasu čutimo strah) (nem.) Prosim... kar je preveč je preveč... Tujec sem in...

(Zdaj se v temi vrat prižge vžigalica, ki za hip razsvetli Dušanov obraz.)

(Erhard se prestraši, plane na drugo stran sobe, proti oknu.)

ERHARD: (nem.) Zagotavljam vam, da sem tuj državljan... ne poznam vas in ...

(trenutek histeričnega smeha)... kričal bom... res... kričal bom...

(Tišina. V provokotniku teme (vrata v sobo) vidimo cigaretni ogorek, ki žari.

Tišina. Erhard je že precej na koncu z živci. Ponavalja sam zase, z roko si večkrat gre živčno skozi lase.)

ERHARD: (nem.) Vedel sem... (kratek histeričen smeh)... vedel sem.

(Tišina. Ogorek v temi. Erhard se prične počasi plaziti ob steni. Poskuša biti popolnoma neslišno, vendar ker je strašno razburjen mu to ne uspeva preveč. Pa tudi njegovi čevlji škripljejo (vsaj zdi se mu tako), zato se skloni in jih počasi sezuje. Tako stoji tam, prilepljen ob steno, s čevlji v rokah, malce smešno - groteskno - grozna situacija. Tišina. Ogorek v temi. Erhard se je priplazil tik do vrat, kjer se v temi skriva Dušan... Samo korak, samo skok in Erhard bi bil pri izhodnih vratih...

ZDAJ: glas iz teme. Dušan na vratih. Nenadoma. Tik ob Erhardu.)

DUŠAN: (nem.) Kam pa kam rdeča kapica?

(Erhard krikne in si s čevlji pokrije glavo ter se sesede ob vratih na tla. Očitno je pričakoval udarec. Dušan stopi iz sobe in zapre vrata za sabo.)

DUŠAN: (v smehu) (nem.) No, no... oprostite, nisem vas hotel prestrašiti, pust je...

ERHARD: (plane pokonci) (nem.) Ne, pustite me... grem...

DUŠAN: O, jebenti... nekateri pa res niso za štose... (nem.) Oprostite, res, oprostite, šalil sem se, hotel sem povedati duhovito zgodbo... Ni mi uspelo.

ERHARD: (se malce pomiri) (nem.) Ne maram takšnih šal... Govorili ste o Oswiecimu...

DUŠAN: (nejevoljno zakorači po prostoru) Ja, ja, usral sem ga... Aushwitz sem uporabil samo kot prispodobo... (nem.) kot prispodobo, razumete...

ERHARD: (nem.) Ne bi smeli, Nemci smo zelo občutljivi na Auswitz!

DUŠAN: Ja, res, usral, usral, usral sem ga... (potegne iz notranjega žepa v suknjiču svoje dokumente in jih pokaže Erhardu)... Evo, pogledjte, moji osebni dokumenti, to sem jaz... (nem.) To sem jaz, morate mi verjet, bila je samo neokusna šala, dajmo zabavajmo se!

(Dušan Erhardu ponudi roko sprave.)

DUŠAN: (nem.) Oprostite, hotel sem biti duhovnik.

ERHARD: (popolnoma pomirjen sprejme roko) Ne poznam vas... danes sem vas prvič videl... zato sem se še toliko bolj prestrašil.

DUŠAN: Razumem, popolnoma razumem. (mu moli svoje dokumente) Pogledjte, to sem jaz, moji dokumenti... (nem.) Ni se vam treba bat. (slov.) znan človek sem in ne bi vam naredil hudega, saj ste naš gost! (nem.) Naš gost ste.

ERHARD: (nem.) Veste jaz sem Nемеc in zato...

DUŠAN: Nič hudega, če ste Nемеc, saj tudi jaz nisem nič boljši... (mu pomaga sleči plašč)... (nem.) Poznate tisti vic?

ERHARD: (nem.) Kaj?

DUŠAN: En vic vam bom povedal, gre pa takole: pozno ponoči se srečata dva človeka... (nem.) dva človeka se srečata... eden je Žid, drugi pa je mrtvopijani Nемеc...

(Dušan se prične smejati svojemu nedokončanemu vicu. Prav krohoče se, tako da se mora kar vsesti v kavč.)

ERHARD: (nem.) Povejte do konca prosim...

(Dušan ga pogleda in mu prikimava, češ: saj bom takoj... skozi stisnjene ustnice pa govori čisto nekaj drugega kot mu kaže izraz na obrazu.)

DUŠAN: Če ti povem do konca... (smeh)... boš spet narobe razumu...

ERHARD: (ga tudi popade rahel nasmešek) (nem.) Kaj je tako zelo smešno?

DUŠAN: (nem.) Ja, zelo, zelo je smešno... (slov.) sploh pa, ko ti bom povedal, da se ta dva človeka srečata sredi nacistične Nemčije v Berlinu... (nem.)... ta dva človeka, eden trezen in drugi pijan...

ERHARD: (smeji se) (nem.) Trezen in pijan, ja, smešno, zelo smešno.

DUŠAN: Pijani Nемеc in trezni Žid... (smeh)... sredi Hitlerjevega Berlina leta petintrideset... (smeh)... in pijani Nемеc reče treznemu Židu: čuj, ti si pa en garjav Žid... (smeh) Žid pa njemu

nazaj: vi, gospod, ste pa popolnoma pijani... (smeh, ki kar duši)...

ERHARD: (nem.) Prosim, ne razmem...

DUŠAN: Pijani Nемеc pa: že, že, pijan pa, pijan... (smeh)... ampak jaz bom jutri zjutraj trezen... (gromki samozadovoljni smeh)

(Dušan se smeji vedno bolj in bolj, kar zvija ga. Erhard pa stoji zraven kavča z grenkim nasmeškom na ustih, v rokah še vedno pestuje svoje čevlje.)

(Vstopi Jana.)

JANA: Miss Piiigy as him self...

(Jana vleti v prostor z nekaj polivinilastimi vrečkami v rokah. Steklenice piva in vina nevarno zažvenketajo. Jana plane k Erhardu in Dušanu in ju začne objemat kot nora.)

JANA: I love you bouth, ohhh, my sweet litle Carmet, oh yeah! Cmoki, cmoki mister univerzum, yah, yah!

(Tako, ko Jana z vso silovito vehementnostjo "poobjema in poslini" oba moška, že prične (kot da se ni nič zgodilo) "razkladat" vrečke, ki so ji prej "padle" iz rok. Steklenice piva in vina polaga na mizico pred kavčem.)

JANA: Vidim, da sta se zabavala...

DUŠAN: Se človek sploh lahko zabava, če ni tebe zraven?!

JANA: (ga pogleda preko ramena, potem afektirano dahne) Hvala! A, tudi malo erotike sta imela vidim... (Erhardu) O mister univerzum, kako seksi nogavice imate...

(Erhard pogleda svoje bose noge in čevlje, ki jih je vse do zdaj držal v rokah.)

ERHARD: (nem.) Joj, oprostite.

(Erhard v zadregi pogleda proti Dušanu. Jana opazi pogled.)

JANA: Nikar se ne sekiraj Erhi, vsa je okay, težava bi bila samo v tem, če se šele slačiš; če pa sem vaju zalotila sredi oblačenja, potem je pa vse okay; sicer ne bosta imela več časa za cigu migu, ker imamo namreč gosteeeeeeee, oh yeah, Carmet, your Piggy so like you!

DUŠAN: (se dvigne) Goste?

ERHARD: (nem.) Kaj je rekla?

DUŠAN: (Erhardu) (nem.) Obisk. Gostje prihajajo.

(Erhard se obrne v kot in prične hitro oblačiti čevlje. Oblači se z isto vehemenco, kot bi nase vlekel hlače in skušal pred prišleci skriti goloto.)

(Jana se obrne proti vhodnim vratom.)

JANA: Fantje, kar noter... tu, tuki not... tu kjer je luč... (Trenutek tišine in pričakovanja.)

(Čisto tiho vstopi "Valter" - mladenič 25.let (približno) - roke v žepih, ledrast suknjič, običajna srajca, okrog vratu oranžen šal, na glavi pletena kapa. Na obrazu pa najbolj bedasta plastična maska z likom "zlodeja", hudička - ali kar že - takoj za njim vstopita še dva: prvi in drugi. Povsem običajna fanta, hlače, pulover... pravzaprav se drug od drugega ne razlikujeta. Iste barve, ista dolžina in barva las (precej dolgi in gladki lasje (svetli) jima padajo po hrbtu) - nekakšna dvojčka. Razlikujeta se predvsem po maskah, ki jih nosita. Eden ima na obrazu plastično masko "Olija", drugi pa masko "Stana". Razlikujeta se tudi po tem, da ima eden na roki (desni) gips. Bel in popisan, porisan, gips; vse od prstov na roki pa do komolca. Vstopita tik za masko "hudička". Oba tiha in mirna.)

DUŠAN: No, lepa reč... vedno več nas je! In to sami dečki, Jana! Najebala boš, če se vsi spravimo nate, kaj?!

JANA: Oh, Carmet, you are very duhovit! Fante sem srečala v gostilni in ker niso imeli kam, sem jih povabila gor. Prostora je dost, zabava na vrhuncu, alkohol teče, na zdravje, evridika!

(Jana vehementno nagne steklenico, ki jo je ravnokar odprla.)

DUŠAN: Pa dajmo!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Tudi Dušan vzame steklenico in jo odpre. Jana ponudi steklenico Erhardu, ki potegne krepak požirek.)

DUŠAN: (fantom, ki povsem nepremično, v svojih maskah, stojijo na pragu) Torej: jaz sem Dušan.

(Dušan stegne roko proti fantu z masko "hudička". Trenutek tišine. Potem spregovori maska.)

VALTER: (stegne roko, se rokuje z Dušanom) Valter!

DUŠAN: Me veseli!

(Dušan hoče spustiti Valterjevo roko in jo ponuditi drugima dvema, vendar Valter "se še ni predstavil do konca". Roka trzne.)

VALTER: Pištola.

DUŠAN: Kako?!

VALTER: Pištola!

(Trenutek tišine.)

VALTER: Valter, tako kot pištola.

(Tišina.)

VALTER: Da si boste lažje zapomnili.

(Tišina.)

DUŠAN: A ja! Tako kot valterica, pištola ne.

VALTER: (tiho) Ja.

DUŠAN: Torej, pištola Valter, me veseli...

VALTER: (ga prekine) To sta pa STAN in OLIO.

DUŠAN: Duhovito! Stan in Olio v maskah Stana in Olija.

JANA: Jaz pa sem Pigy v maski Nastasije Kinsky!

DUŠAN: In tole je naš evropski prijatelj! (povleče Erharda na sredino prav med fante)

ERHARD: (ponudi roko Valterju in potem še ostalima dvema, roko ponudi prav nerodno, zelo na hitro in boječe, vsako roko še malo strese, nato pa spet odstopi) Piler! (drugemu fantu) Erhard Piler!

(Tišina. Gledajo se. Zadrega. Dušan, Jana in Erhard se spogledajo, medtem, ko vse tri maske stojijo na pragu povsem nepremično. Jana prva pretrga neprijetno tišino.)

JANA: Torej... pa kaj... pijmo, kaj se pa zadržujemo!

DUŠAN: Točno, pa pijmo!

(Jana razdeli steklenice piva. Spet tišina. Vse tri maske držijo steklenice v roki. Nepremično.)

DUŠAN: Maske dol! Alkohol vabi! Alkohol snema maske!

JANA: Potegnite obraze dol, fantje, skozi maske ne morete pit!

DUŠAN: Niti govorit!

JANA: Niti cmoki cmoki!

DUŠAN: Še manj kričat NA POMOČ!

JANA: Ali pa LJUBIM TE!

DUŠAN: (nem.) Je tako, Erhard Piler?!

ERHARD (nem.) Ne razumem.

JANA: Skozi masko ne moreš naredit grimase. Naprimer tako... (naredi grozno grimaso)... ali pa tako... (še eno grimaso)

DUŠAN: Bravo, bravo! (ploska, tudi Erhard, vendar bolj boječe)

(Jana in Dušan si stavke izmenjujeta v živnem, igrivem, skoraj humornem ritmu, medtem, ko so vse tri maske skoraj grozljivo mirne.)

JANA: Ne moreš pokazat obraza.

DUŠAN: Ne tega kar misliš.

JANA: Kar čutiš.

DUŠAN: Kakšne oči imaš.

JANA: Kakšen nasmeh.

DUŠAN: Belino zob.

JANA: Mozolje na obrazu.

DUŠAN: Heerpes na ustnicah.

JANA: Si lep, grd, čist, umazan.

DUŠAN: Poln intrig, uši, stonog in drugih živali.

JANA: Znaš, ne znaš, hočeš, nočeš.

DUŠAN: Hudoben, dober, političen, nepolitičen.

JANA: Joj, iredentist.

DUŠAN: Fašist.

JANA: Čvrst, pokončen.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DUŠAN: Seksi.

JANA: Joj, kako seksi.

ERHARD: (nem.) Ne razumem.

JANA: Joj, kako zelo seksi.

ERHARD: (nem.) Prosim.

JANA: Mlad, čvrst in seksi.

ERHARD: (nem.) Seks. Kdaj?

JANA: Hočem videt.

DUŠAN: Ja, tako, Jana!!!

JANA: Hočem videt kako!

ERHARD: (nem.) Ne razumem.

(Dušan prevzame vlogo kibica. Erhard se na vsak način skuša vključiti v "pogovor". Jana igra vedno bolj in bolj. Maske stojijo nepomično. Skoraj kot "grozeči kipi".)

JANA: Hočem videt kakšen!

DUŠAN: Tako, ja, naprej!

JANA: Kakšen čudežen.

(Jana se bliža maski "hudička" - Valterja. Zdaj zdaj jo bo snela.)

DUŠAN: Naprej, pogum!

JANA: Kakšen čvrst.

DUŠAN: Ja, tako, brez predsodkov!

JANA: In pokončen!

ERHARD: (nem.) Ne razumem.

JANA: Kakšen mlad.

DUŠAN: Ja!

JANA: Cvetoč!

DUŠAN: Ja, ja!

JANA: Kako brutalen, oster, prodoren.

ERHARD: (nem.) Še vedno ne razumem.

DUŠAN: Naprej!

JANA: Z nasmehom ali brez!

DUŠAN: Upaj si, brez milosti, masko dol!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Jana se s stegnjenima rokama približa maski "hudička", zdaj zdaj jo bo pograbila in snela.)

JANA: Kako moj, tvoj, njegov.

DUŠAN: Zdaj, takoj, nemudoma!

JANA: Kakšen, končno, odkrit.

ERHARD: (nem.) Ne razumem.

(Jana se dotakne maske in jo hoče z vehementno potezo sneti.)

JANA: Obraz!

(Nenadoma: fant z masko hudička na obrazu jo zgrabi (čvrsto in sunkovito) za zapestje.

(Trenutek tišine, ki traja.)

(Negibna slika. Fant drži Janino roko za zapestje, tik pred svojim obrazom.)

JANA: Au...!

(Fant spusti roko. Jana se umakne korak nazaj. Fant počasi (s skoraj ritualno gesto) sname masko. Takoj za fantom snameta svoji maski tudi "Stan in Olio". Zdaj so brez mask. Povsem običajni obrazi. Prijetni, prijazni, skoraj nežno deški.)

VALTER: Oprostite... nimam rad, če se kdo dotika mojega obraza.

JANA: No ja... glavno je, da ste zdaj brez...

VALTER: Kdorkoli...

JANA: Zdaj bomo lahko nazdravili...

VALTER: Tudi najboljši prijatelj...

JANA: Maske gor, maske dol, korajža velja.

VALTER: Velja?

JANA: Pa ja.

(Vmeša se Dušan.)

DUŠAN: Jana, hladilnik. Dajmo falše v hladilnik.

JANA: Dobra ideja.

DUŠAN: Pomagal ti bom.

(Zagrabita vrečke in ju neseta v kuhinjo. Medtem se Erhard približa dvojčkoma - prvemu in drugemu, ki stojita ob kavču.)

ERHARD: (zelo prijazno, kot gostitelj) (nem.) Izvolita, kar raskomotita se.

(Fanta ga samo pogledata. Ko Erhard vidi, da ga nista razumela, jima še enkrat

pove, to pot bolj gestikulirano.)

ERHARD: (nem.) Izvolita... sesti... sem... izvolita... komot...

(V kuhinji. Takoj ko sta vstopila (Dušan in Jana) v kuhinjo, je Dušan pograbil Jano za komolec in jo potegnil k sebi, sam pa se je s hrbtom naslonil na vrata, ki jih je z nogo na hitro zaprl za sabo.)

JANA: Si znoru!

DUŠAN: Ti si znorela!

JANA: Pa kaj ti je!

DUŠAN: Greš in pripelješ čisto neznane ljudi.

JANA: Niso neznani.

(Se mu iztrga, prečka do hladilnika na drugem koncu kuhinje.)

JANA: Čist fejest fantje so.

(V sobi. Fanta (dvojčka) sprevidita Erhardove besede. Sedeta na kavč. Erhard hodi okrog njiju kot maček okrog vrele kaše. Valter se prične počasi sprehajati po prostoru. Počasi postaja domač.)

ERHARD: (nem.) Govorite nemško?

VALTER: (odgovori namesto fantov, odgovori ne da bi pogledal Erharda, odgovori med tem, ko si ogleduje sobo) Ne.

ERHARD: (pogleda Valterja, malce začuden, vendar ne preveč; spet se z vprašanji loti fantov.) Do you speak English?

VALTER: (med tem, ko je stopil do omare in si ogleduje knjige) Ne!

(V kuhinji.)

DUŠAN: Prav nič mi niso všeč.

JANA: (med tem ko spralja steklenice v hladilnik): Meni pa so.

DUŠAN: Tako so... tako so...

JANA: Kaj?

(V sobi.)

ERHARD: (sede zraven dvojčkov na kavč, sprašuje) Parlez vous France? (Valter je zdaj pri vhodnih vratih, vidimo ga kako je "neopazno" obrnil ključ v vhodnih vratih in ga spustil v žep.)

VALTER: Ne!

(V kuhinji.)

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DUŠAN: Tako... tako skrivnostni.

JANA: Ja, in čedni!

(V sobi.)

ERHARD: ("nadleguje dvojčke") Italjano?

(Valter je stopil do vrat, ki vodijo v sobo. Odprl jih je. Tema sobe.)

VALTER: Ne.!

ERHARD: Un poko?

(Valter vstopi v sobo. Prižge luč. Skozi vrata vidimo del popolnoma prazne, zelo svetle sobe.)

VALTER: (glas odmeva v sobi): Ne!

(V kuhinji.)

DUŠAN: In tako si si jih izbrala za svoje pustne seksualije.

JANA: Pa kaj, bomo vsaj po parih.

DUŠAN: (sikne skozi zobe) Trapa!

JANA: (sikne skozi zobe nazaj) Intelektualec!

(V sobi. Erhard ne ve kaj bi storil. Vstane. Stoji pred fantoma. Zelo se trudi, da bi med njimi vzniknila iskra komunikacije.)

ERHARD: (nem.) Morda pa znate tole... (prične zelo okorno "kretati" - to je - govor gluhonemih, z rokami; znaki za abecede, besede itd) Moje ime je (kretanje ABECEDÉ)... E-r-h-a-r-d... (nem.) Razumete... (z rokami)... jaz, Erhard, prijatelj, tukaj, zelo rad, meni všeč, vi...

(Valter v prazni sobi - prekine Erharda.)

VALTER: (glas odmeva) Ne.

(Erhard dvigne pogled. Za hip zmeden. Proti Valterju, proti glasu, ki prihaja iz prazne sobe v ozadju.)

ERHARD: (nem.) kaj?

(V kuhinji.)

DUŠAN: Lahko so nevarni.

JANA: Ne ga srat, sej nismo v Ameriki.

DUŠAN: Nič ne vemo o njih.

JANA: Tudi o sebi nič ne vemo.

(V sobi.)

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Valter je prišel iz sobe, ugasnil je luč. Zaprl vrata.)

VALTER: Ne.

ERHARD: (nem.) Ne?

VALTER: Ne.

(V kuhinji.)

DUŠAN: Prav, če tako praviš.

JANA: Zabavali se bomo, pili, kvantali, morda kakšen majhen flirt, kakšna šala, in konec, pika, jutro...

DUŠAN: Ja, hitro...

JANA: In nikoli več. Vsak na svojo stran. Preko ulice. Razumeš... (objame Dušana okrog ramen) razumeš, ti tepček...! (in ga poljubi na nos)

(V sobi.)

ERHARD: (nem.) Hotel sem se pogovarjat...

VALTER: Ne.

ERHARD: (nem.) Komunikacija... jaz, vi, oni...

VALTER: Ne.

ERHARD: Krasen večer...

VALTER: Ne.

ERAHRD: Pravzaprav noč... Karneval... razumete... Erhard Piler... (vzame svojo masko psa, ki jo je na začetku odložil na mizo, zdaj si jo za hip spet natakne na obraz) Pes, karneval... jaz...

VALTER: Ne.

ERHARD: (nem.) In vi? Komunikacija?

VALTER: Ne.

ERHARD: (nem.) Z mano? No, dajte... Jaz... hov, hov, hov...

VALTER: Ne.

ERHARD: Hov, hov... (Erhard se je prav razigral, skače okrog kot prava pustna maska in laja)

(V kuhinji.)

DUŠAN: O čem se bomo pogovarjali.

JANA: O jebenti... o ničemer, razumeš...

DUŠAN: Neprijetno se počutim...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

JANA: Vi pametnjakoviči ste tako zafleksibirani... (ga odrine in odpre vrata...)...

Pejva!

(Dušan se prične smejati.)

DUŠAN: Zakopleksani, Jana, zakopleksani se reče... (in gre počasi za njo)

(V sobi.)

ERHARD: Hov, hov, hov...

JANA: No vidim, da se že zabavate... Na zdravje!

(Vsi spet v sobi. Steklenice piva. Žvenketanje nazdravljanja. Erhard sname masko.)

ERHARD: (Dušanu tako, da vsi slišijo) (nem.) Zelo fini fantje, toda zelo nekomunikativni...

DUŠAN: (Valterju) Naš evropski prijatelj se pritožuje, češ da ste precej nekomunikativni...

VALTER: Ne, to pa ne... Prav prijetno smo se pogovarjali... (pogleda Erharda in mu pomežikne) Kajne gospod Piler?

ERHARD: (veselo pokima) Ja, ja.

JANA: Ampak tale dva srčkana prijatelja sta pa kar tiho.

VALTER: Bolj molčeča sta, res.

JANA: Jaz tudi, a veste, da sem jaz tudi zelo molčeča.

DUŠAN: (z rahlim dobrodušnim posmehom) To pa to!

JANA: Včasih sem tako molčeča, da se sama sebi čudim. Prav tako kot tale prijateljčka. Saj dovolita, da se zrinem med vaju. (se zrine, dobesedno) Tako rada sem med mladimi fanti. Joj, kakšen krasen gips. Naj si ga vzamem v naročje. Lahko. (Vzame fantovo roko in si jo položi v krilo) Kakšni grafiti, poglej Dušan, vse popisano, vse porisano. Poglej, tebe to mora zanimat, saj si pisatelj.

VALTER: Pisatelj ste?

DUŠAN: No ja.

JANA: (bere besede na gipsu) Crkn žvau! Frennd! Pa tale, tale je duhovit! Ko te jebe. Podpis: stojko stojkovič.

VALTER: Kaj pa pišete?

DUŠAN: Zdaj nič. Trenutno.

JANA: (se zabava nad napisi na fantovi roki) Tale, tale...!

DUŠAN: Drugače pa za gledališče.

JANA: Kome kurac ne stoji,

taj se žene boji! (Dušanu) Čuj, za crknt, si slišu to!

DUŠAN: Ja.

JANA: (fantu z gipsom) Srečen človek, toliko prijateljev maš in vsak ti je poklonu kakšno misel. Dušan, ti imaš ideje, dej napiš neki!

DUŠAN: Ne morem, ne zdaj...

JANA: Kakšen pisatelj pa si, še na gips nočeš nič napisat.

DUŠAN: Na gips je pa sploh težko kaj napisat. Človeka moraš dobro poznat. To je intimna zadeva. Ta gips. To je, kot bi človeku napisal nekaj na kožo.

JANA: Samo zmikaš se.

DUŠAN: Bolj se moramo spoznat, samo to sem rekel.

VALTER: Saj se bomo.

DUŠAN: (pogleda Valterja, skoraj intimno tiho vprašanje) Res?

VALTER: (globok pogled v oči) Obljubljam.

JANA: (se naveličano dvigne in pograbi steklenico) Tolk dedcev, pa takšen strašn dolgčas! Dobr mi je rekla mama: En dedec - dolgčas, dva dedca - dolgčas, trije dedci - dolgočasje. (se ozre po dedcih) Pa kaj je z vami, dva mutava, en Nemc, ena pištolca, pa en faliran pisatelj... a je v tej državi sploh kakšen normaln?! Dejmo, dejmo se zmigat, kaj ste kole požrl?! Če ne boste takoj neki blazn norga nardil, bom takoj utihlna in ne bom do pepelnične srede spregovorila niti besedice!

VALTER: Nista mutava.

JANA: A ta dva?! Zakaj pa pol ne govorita, kaj?

VALTER: Najbrž se jima ne zdi vredno.

JANA: Jaz, da se jima ne zdim vredna? Nezaslišano!

DUŠAN: (ironično) Morda pa nismo dovolj inteligentna družba za njiju?

VALTER: Opozarjam vas, lahko se razburita.

JANA: Lejga, a res?! Kaj je to kakšna nova pasma, kaj?

DUŠAN: (Valterju) In ti pištolca si njuno navodilo za uporabo!

VALTER: Zelo sta občutljiva.

(Med pogovorom gre Erhard počasi za kavč kjer nepomično sedita "dvojčka" - od zadaj ju opazuje, ne da bi onadva opazila njega. Med tem se Jana, Dušan in Valter

vedno bolj vroče pogovarjajo.

JANA: Nova pasma mutavih dvojčkov! Saj to zna bit pa še zelo zanimivo.

DUŠAN: Prideš na obisk, ne rečeš nič, niti ne prdneš, samo vsedeš se, žuliš pivo, ne trzneš z očmi, pa saj to je neverjetno!

JANA: Kot kakšna nova igrica!

VALTER: Najbolje bo, če se ne vtikate vanju.

DUŠAN: (zaigra začudenje in strah) Kaj, a sta nevarna?!

VALTER: Če kdo preveč dreza vanju...

JANA: (zaigra prestrašenost... plane Dušanu v naročje) Joj, mene je strah, moški mojih sanj, ščiti me...

(Zdaj se oba dvojčka nasmehmeta. Njun, do zdaj kamniti obraz, spreleti nasmeh.

Erhard, ki ju je do zdaj neopazno opazoval, ju je zalotil...)

ERHARD: (plane, hlastno) (nem.) Vedel sem... slišita... razumeta... nasmehnila sta se!

(Dušan in Jana se obrneta k Erhardu)

DUŠAN: (nem.) Kaj?

ERHARD: Nasmehnila sta se. Pretvarjala sta se. Ha, zalotil sem ju!

(Valter se prične smejati.)

VALTER: (v smehu) Oprostite... nismo zdržali!

(Tudi fanta se pričneta smejati.)

PRVI: Oprostite...

DRUGI: Zdržala sva kolikor sva mogla.

VALTER: To smo sklenili še na cesti...

PRVI: To, da ne bomo govorili...

DRUGI: Da bova igrala, razumete. Štos.

(Dušan in Jana se spogledata, potem planeta tudi onadva v smeh.)

ERHARD: (nem.) Sem jih spraševal, pa sta se delala kot, da ne razumeta. Nič... komunikacija... nič.

DUŠAN: Barabe mladinske, ha!

JANA: Smrkovci pokvarjeni!

DUŠAN: Sem reku, da so za štoše!

VALTER: Hec mora bit.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PRVI: Sploh pa, če je pust!

DRUGI: Sirjemo ga pa radi!

JANA: In pijemo.

DUŠAN: In sploh se zabavamo, kaj!

DUŠAN: Na zdravje!

ERHARD: (pristopi in v polomljeni slovenščini spregovori - pravzaprav se zelo trudi, da bi bil družaben na slovenski način): Na-zdrav-je! Zum wohl!

JANA: Bravo, bravo, saj gre, saj gre!

ERHARD: (navdušen ponavlja) Na zdravje, na zdravje, nazdravje!

(Vsi zaploskajo.)

VSI: Bravo, bravo!

DUŠAN: Komunikacijske meje so porušene. Živel dialog!

ERHARD: (spet v polomljeni slovenščini) Živel!

DUŠAN: (fantom) In kako vam je prišla na misel ta bedasta ideja, da bi se ponorčevali iz zrelih in resnih ljudi...?!

JANA: (povzame Dušanov samo-ironičen ton) kot smo naprimer mi, štiridesetletniki!

VALTER: Nič, hec! Že prej smo vas opazili.

PRVI: Preden ste šli gor.

DRUGI: Pa smo si rekl: lej jih no, kako so dobre volje, pa še en tujc je zraven. To ne bo brez heca...

PRVI: Ena baba pa dva deca.

VALTER: In smo šli za vami.

DUŠAN: O la la, zasledovali ste nas!

VALTER: Tko bolj za hobi. In ko smo potem spet srečali njo, ko je prišla v bife po pijačo, smo se prislinli zraven.

PRVI: Tko za hobi.

DRUGI: Iz dolgega časa.

DUŠAN: (Erhardu) A tako tako, kdo bi si mislu. (nem.) Zasledovali so nas, gospod Erhard! (slov.) Kar za nami so hodili.

ERHARD: (zaskrbljeno) (nem.) Kaj so policaji?

DUŠAN: Ne, ne policaji. Hobisti. Ljudi zasledujejo iz hobija.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PRVI: Iz heca.

DRUGI: Za štos.

PRVI: Pa še kej zaslužiš zraven.

JANA: Kako?

VALTER: (plane) Hotel je reči, da še kej profitiraš.

PRVI: (zmeden) Ja, to sem hotu: pa še kej profitiraš zraven, ja!

(Tišina, precej mučna.

Vsi mirujejo, potem se prične Jana smejati.)

JANA: Dober štos, ja, ampak osel gre samo enkrat na led. (Dušanu) Še enkrat so nas hotl nategnt. (ljubkujoče) Barabe!

VALTER (se nasmehne): Probal smo.

PRVI: Pa ja, probal, če bo vžgal.

DRUGI: Pust je. Maske pa to.

DUŠAN: Tkole se greste igrice s starejšimi ljudmi!

JANA: Barabe, saj sem rekla!

VALTER: (zresni ton pogovora) Čeprav kljub vsemu, je nekakšen profit.

DUŠAN: Kako?

VALTER: Vi bi morali vedet, saj ste pisatelj.

JANA: (posmehljivo) Faliran.

DUŠAN: (igrano zamerljivo) Hvala.

VALTER: Profit je v opazovanju. Ljudi opazuješ.

PRVI: Zabijaš čas.

DRUGI: Skozi izložbo. Srkaš pivo, zunaj pa: gor pa dol.

PRVI: Ljudje.

VALTER: Različni ljudje. Šepasti, grbasti, lepi, grdi, slepi...

PRVI: Ljudje!

DRUGI: Čas pa teče. In pivo.

VALTER: Eden hodi tako, da se že od daleč vidi, da ga skrbi. Neobrit. Morda žena. Ima laverja. On misli na samomor.

PRVI: Drugače se ne bi ustavil pred izložbo...

DRUGI: ... in dolgo zrl v razpostavljene lovske puške.

VALTER: Potem gospa v pelcu. Zabuhla. Noči brez spanca. Keša kolkr hočeš,

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ampak sreče...

PRVI: ... ni, sreče pa ni.

DRUGI: Sreče ni.

(Pavza.)

DUŠAN: In tako izgubljate čas! Skozi šipo bifeja prodajate zijala in si izmišljujete zgodbice.

VALTER: Ne izmišljamo si. Brskamo. Poskušamo pogledat zadaj. Za obraz.

PRVI: Včasih gremo za njimi.

DRUGI: Spoznamo jih.

PRVI: In oni nas.

JANA: Tako kot ste prej spoznali nas?

VALTER: Ja.

DUŠAN: Čuden hobi.

VALTER: Ne. Skoraj poklic.

DUŠAN: Kako?

VALTER: Ne bi razumeli. Presenečeni bi bili.

DUŠAN: Pa vseeno povej.

VALTER: (okleva) Ne, morda pozneje.

DUŠAN: Prav.

VALTER: Sicer pa... vi ste pisatelj. Morate poznati vse to...

DUŠAN: Kaj...

VALTER: Opazovanje. Izmišljanje zgodbic.

DUŠAN: Ja. Poznam. (razmišlja) In ne poznam. Veste, jaz pišem za gledališče.

PRVI: Kaj pa za film.

DRUGI: (navdušeno) Poznate Maščevanje zlate kobre!

PRVI: Ali pa Nevarno potovanje.

DUŠAN: Ne. To s čimer se jaz ukvarjam je mnogo bolj zanimivo.

(Erhard Piler stoji zraven in napeto posluša. Nato sede v kavč. S steklenico piva v naročju. Trudi se imeti odprte oči.)

DUŠAN: To s čimer se jaz ukvarjam izgine v zraku takoj, ko je izgovorjeno.

Beseda pokrije besedo, trenutek naslednji trenutek in večer še naslednji večer, dokler se vse ne stopi v spominu.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

JANA: (zapoje) A-a-a-me-e-en!

(Erhard krikne.)

DUŠAN: (ironično) Zelo si duhovita.

JANA: Pa kaj! Tako lep večer in ti bi ga takoj zapoetiziral. A ni škoda. Dejmo kej spit, pa kej vselga prosim, če ne bom zagrozila s streap-teasom a la Miss Pigy holesterol!

DUŠAN: Prav, dejmo ga srat!

PRVI: (prekine) Kaj pa Maščevalec?

DRUGI: Pa Maščevalec dve, pa Boter, in Peklenska stolpnica.

PRVI: ^eprav je Poštna kočija, čeprav črno-bel, zelo dober film.

DRUGI: Rumeni pas, kriminalka, super akcija...

DUŠAN: Filmov ne poznam.

PRVI: Tist film, ko Arnold, same mišice, zbije terorista na tla in ga prelukna s šipko fi petnajst centimetrov.

DRUGI: Predator!

PRVI: Znanstvena fantastika! Alijen osmi potnik.

DRUGI: Klasika: Dvoriščno okno, Alfred Hič!

DUŠAN: Ne poznam, res...

PRVI: Goldfinger, Rocky, Amadeus...

DUŠAN: Amadeus, to poznam...

PRVI: Žrelo ena, dve in tri, Hudičevo dete, Krvava sled...

DUŠAN: Moje področje je literatura,..

PRVI: Glasbene komedije!

JANA: Obožujem!

DRUGI: Dekle za slovo, My fair lady!

JANA: Barbara Streisand!

DRUGI: Casablanca, Cabarett, Moj fant!

DUŠAN: Kaj pa: Shakespeare, Moliere, Dostojevski, Alphonse Daudet, Truman Capote, Puškin, Norman Mailer, Guy de Maupassant, ^eslav Miloš, Nathaniel Hawthorne, Arthur Machen, ^ehov Pavlovič, Gilbert Keith Chesterton, Gombrowicz, Jukio Mišima, Kundera, Asturias, Handke Peter, Marquez, Mrožek, Harold Pinter, Edvard Albee, Bulgakov, Bert Brecht, Kosovel, Lermontov, Gribojedov, Ibsen Henrik, Prešeren, Torquato Tasso, Bergson, Oto Bihalji Merin, Freud, Franci

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Zagoričnik, Hesse, Bukowski, Danilo Kiš in seveda predvsem Henry Miler.

(Tišina.

Dušan vstane, ves razgret, razburjen in seveda precej ponosen, da je zvozil "monolog imen" in kar precej fasciniral družbo.

Tišina.

Erhard kihne.)

JANA: Eto, intelektualno govno je izplivalo! Vedno mora bit kakšen zafukan intelektuallec, ki zajebe prijeten večer. Pa kaj maš zoper Barbaro Streisand. Smo mi krivi, če poznaš tristo imen nekakšnih pisateljev!

DUŠAN: (razburjeno) Nič "nekakšnih", Goethe...

ERHARD: (se za hip predrami in potem spet zaspi) Goethe, ja!

DUŠAN: (nadaljuje) ... Goethe je Evropa, svet... Nič "nekakšnih" ne dovolim...

Tukaj mi prodajate pogrošno-ameriško-galofaks kulturo, kot zvezdo večera!

Arnold Švarzeneger vam prižiga v očeh, mar vam je Goethe...

ERHAR: (spet se prebudi, vendar samo za hip) Goethe, ja! (in zaspi nazaj)...

DUŠAN: Jaz grem. Kje je moj plašč. Grem. ^astna beseda.

(Dušan se ozira po prostoru, išče plašč. Ostali pa kar sedijo in ga gledajo.

Nepremično.

Erhard nekajkrat kinkne.

Dušan najde plašč in si ga živčno oblači, ko hoče vtakniti v rokav tudi drugo roko, nikakor (najbrž zaradi razburjenosti) ne najde rokava. Zelo smešna situacija - Dušan se vrti (preklinjajoč) okrog svoje osi, ko "obupno" poskuša "zadeti" rokav svojega plašča. To traja.

Po nekaj "vrtljajih okrog svoje osi", Dušan "opusti vso upanje", da bo kdaj "zadel" luknjo rokava, sleče plašč, ga zmečka v okroglo gmoto in ga s krikom nemoči vrže v kot.

Potem se pomiri. Z roko si gre skozi lase. Tako, zdaj je popolnoma miren (vendar poražen).

DUŠAN: Tako. Pozabljeno.

JANA: Vidiš, tako se govori. Gremo naprej!

VALTER: Kje smo že ostali.

DUŠAN: Na zdravje!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Vsi nagnejo.)

JANA: Grem v hladilnik! Pijača velja!

(In se odpravi v kuhinjo.)

VALTER: (Dušanu) Tisto o Henriyu Milerju ste mislili resno?

DUŠAN: Kaj sem mislil resno?

VALTER: Na koncu ste rekli: "in seveda predvsem Henry Miler"!

DUŠAN: To sem rekel?

VALTER: To je edini pisatelj, ki ga imam rad.

DUŠAN: Res?

VALTER: Veste, zanimam se za sex.

DUŠAN: Ja? (premor) Jaz tudi.

(Prvi (fant - ki je nosil masko Stana) se počasi odpravi v kuhinjo kjer Jana odpira hladilnik.)

DUŠAN: Poznam ga celo osebno.

VALTER: Res?

DUŠAN: Ja. V Parizu. Na simpoziju. Bil je že zelo star. Star in na pol slep.

(V kuhinji.

Prvi fant se približa Jani. Jana se prestraši, fant jo objame in poljubi. Dolg poljub, zelo "globok" in trajajoč.)

DUŠAN: Potem so ga povabili na večerjo v neko znano pariško restavracijo. Bil sem zraven. Pripovedoval nam je zgodbe.

DUŠAN: Ja, kar tam za mizo nam jih je pripovedoval, med tem, ko je jedel dušen riž.

(Fant se vrne. Takoj ko se vrne fant (Stan) se v kuhinjo odpravi drugi fant (ki je nosil masko Olija). Jana si še ni opomogla od šokantnega in nenadnega (nenavadnega) poljuba, zdaj vzame nekaj steklenic in se hoče odpraviti v sobo. Na vratih kuhinje jo prestreže drugi fant.

DUŠAN: Govoril nam je o tem, kako je bil mnogokrat lačen, kako se je potikal po pariških ulicah, od bordela do bordela, od ženske do ženske...

VALTER: Mislite, da je bil res takšen fukač, kot opisuje v svojih knjigah.

DUŠAN: Ne vem. Najbrž.

(V kuhinji.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Fant objame Jano. Poljub. Isto tako dolg in "globok" kot pri prvem fantu.)

DUŠAN: Prepričan sem, da bil dober fukač. Pisatelji so vsi popolnoma v svoji literaturi, literatura je njihova prava resničnost, pravi obraz.

VALTER: Pa vi? (premor) Kaj pa vi pišete?

(V kuhinji.

Fant se odmakne od Jane in se sam vrne v sobo. Jana presenečena še nekaj časa stoji tam. Steklenice v rokah.)

DUŠAN: Nič. (premor - dolg pogled med Valterjem in Dušanom - iz oči v oči - fanta (prvi, drugi) stojita zraven, kot da sta že od vsega začetka pogovora tu) Zdaj ne pišem nič. (premor - iz oči v oči) Iščem.

(Vstopi Jana. Pozna se ji, da je še vedno malce pod vtisom "nepričakovanega" in skrivnostnega poljubovanja.)

JANA: Pijača velja! Nate.

(Položi na mizo.)

JANA: Erhard, Erhard Piler! (ostalim) Kar pozabili smo ga. Erhard!

(Jana stopi k njemu (Erhardu) in ga močno strese. Vendar nič, Erhard še kar spi.)

JANA: Zgleda, da ga ne bomo mogli zbuditi... Erhard!

(Jana ga poskuša zbuditi, trese ga in ruka.)

(Fantje: Valter, Prvi, Drugi, Dušan - se postavijo v polkrog kot pri zboru.)

VALTER: Ena, dva, tri, štiri!

VSI: (zborovsko potegnejo, zelo glasno) Goetheeeeeee!

ERHARD: (se prebudi) Goethe, ja!

(Vsi se zasmejijo.)

JANA: Erhard, spali ste! Nate: odžeja-osveži! (mu potisne v naročje polno in ohlajeno steklenico piva)

ERHARD: (vstane, še je odsoten in mačkast) (nem.) Kaj, prosim?

DUŠAN: (nem.) Spali ste, gospod Erhard!

ERHARD: (nem.) Jaz? Ne. Nikakor. Nisem spal, to pa ne.

JANA: Potem pa dajmo! Men se še ne gre domov!

(Jana stopi na mizo in odigra (vehementno) prizor iz Muppet showa.)

JANA: Look Carmet, you sea, I so like you, I like you, I like you so much that I will pojedla s kožo in kostmi "imidjetli"! Oh, Carmet, take away, yeah, yeah, yeah!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ERHARD: (navdušeno ploska) Bravo, bravo.

(Tudi ostali ploskajo.

Jana stopi z mize.

JANA: Tako zdaj pa vi. Pokaži kaj znaš in povem ti kaj maš!

VALTER: Se bojim, da ne znamo tako dobro kot vi.

JANA: Poskusite, kar koli!

DUŠAN: (skoči na mizo) Jaz znam pesmico. (zapoje, resnično brez posluha) -

Ključek v ključavnico,

ključavnica v ključka,

ključka bučka štručka.

Ključek in ključavnica

to sta lepi par,

ključavnica zaškrta,

ko jo ključek vrta...

(Vsi ploskajo.)

ERHARD: Bravo, ja, bravo!

JANA: Bravo, propali pisac propevao! Bravo.

(Dušan stopi z mize.)

DUŠAN: Zelo duhovito, Jana, zelo duhovito.

JANA: Seveda, ljubček, jaz sem znana po tem.

VALTER: Mislim, da smo zdaj mi na vrsti...

(Fanta se postavitva sredi sobe. Drug nasproti drugega.)

VALTER: Vsak pač pokaže to kar zna.

(Fanta slečeta zgornji del. Srajco, pulover.

Zdaj stojita na sredi sobe, drug nasproti drugega, do pasu gola. Mlada in mišičasta.)

VALTER: Iz filma: "Ninja vrača udarec"!

(Fanta zavzameta borben položaj japonskih borcev karateja...)

VALTER: Bushido! Japonska veščina telesa in duha. Tai-či, napetost telesa, znoj smrti.

(Fanta naredita nekaj figur.

Počasi drsita skozi zrak; počasni, vendar silovito napeti gibi.)

VALTER: Kultura duše je kultura telesa. Arnold Svarzeneger, samotni samuraj

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

brez gospodarja, vse je telo, telo je duša.

(Fanta se počasi in "smrtonosno zares", napeto kot struna, gibljeta in iščeta prostor za svoj smrtonosni udarec".

VALTER: Prizor iz filma. Zadnja sekvenca. Črno-belo. Dobro je belo, črno je zlo. Zadnji dvoboj. Kdo bo zmagal, telo, razum, čustvo? Kdo?

(Fanta skočita, zamahneta v prazno, potem spet naprej. Znojna telesa, napetost. Erhard se primakne bliže.

Grozljivo mirno, izvedeno "kot zares". Polno, čvrsto. Film.)

VALTER: Napad ni uspel. Morda še enkrat. Kost se lomijo. O udarca skoči čelna kost na sredo možgan.

(Inceniran udarec.)

VALTER: Vendar zgrešeno, udarec prestrežen. Nič krvi. Kri pride potem. Kri je v življenju. Zdaj samo kodeks. Poštenje. Šesti kodeks Bushida: bojuj se, kakor se bojuje tvoj nasprotnik! Roka ob roko, kost ob kost. Udarec, proti udarec, bližnji vzhod, kultura, fair play, bull sheet, kodeks, morala, zmaga naj tisti, ki je boljši, bolj močan, bolj pošten, bolj belj, bull sheet...

(Valter potegne iz pasu pištolo (Valterico) in ustrel v prvega fanta. Fant se zagrabi za trebuh in pade po tleh.

Jana krikne, Erhard in Dušan se umaknejo nazaj.

VALTER: Civilizacija. Kurac kodeks Bushido, kurac belo, strel v trebuh, rešitev.

Zadnji kadri, konec filma. Še stavki:

(Fant, ki leži na tleh.)

PRVI: (angl. - med tem ko v krču umira) Kako bi vsaj enkrat še... vsaj enkrat bi rad videl... tisti rdeči sončni zahod...

VALTER: (prevede v slov.) Kako bi vsaj enkrat še... vsaj enkrat bi rad videl... tisti rdeči sončni zahod... (pavza) Potem izdihne.

(Prvi izdihne.

Tišina.)

VALTER: Konec filma, napisi igralcev, tehnike, sodelavcev, zaključna glasba, zatemnitev.

(Tišina. Vsi stojijo mirno. Jana, Dušan in Erhard še vedno niso čisto prepričani, če so gledali iluzijo ali resničnost. Pištola jih je popolnoma zmedla.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Tišina.

Nato nenadoma prvi fant (mrlič) vstane in se postavi poleg drugega. Vsi trije se priklonijo.

Sprostitev.

Aplavz.)

JANA: Bravo, bravo! Spet ste nas.

DUŠAN: Madona, fantje!

ERHARD: (nem.) Krasno, čestitam.

(Erhard takoj zakorači proti fantoma in ju ves vsičen objema.)

VALTER: (skromno) Štos mora bit. Vsak zna najbolje tisto, kar je v resnici v njem samem. Saj ste mislili tako?

DUŠAN: (vsičen in zmeden) Kaj?

VALTER: Ko ste govorili o Milerju.

DUŠAN: Ja, ja. Krasno, res krasno. Vidiš, še en dokaz kako je resničnost neprestano na meji fikcije. Niti za hip ne moreš vedet kje za gotovo si.

VALTER: Ampak to s pištolo, je bilo pa dobro,?!

(Dušan pograbi pištolo in jo gleda čisto od blizu.)

DUŠAN: Kako je videz lahko popolnoma neresničen.

VALTER: Slepi naboji! Ko se pust praznuje mora pokat, a ne!

DUŠAN: Ja, tako resnična potegavščina. Tako resnična navidezna smrt.

Gledališče!

(Jana stopi k fantoma in ju (tako kot Erhard, vendar mnogo manj sramežljivo) objema in otipava njune gladke mišice.)

JANA: Kakšna krasna fanta in kaj vse znata. (ju otipava prav po domače in predrzno) Kje sta se tako izklesala, kaj?! Prav za pohrustat (se obrne k Erhardu, ki sramežljivo stoji zraven in drži za ramena prvega fanta), a ne mister Erhi?

ERHARD: Ja, ja!

DUŠAN: (še vedno ves v ognju navdušenja) Vidiš, in to je tisto kar občutim, ko tako nemočno sedam za pisalni stroj. Vsaka stvar, vsak dogodek je v resničnosti mnogobolj prepričljiv kot v literarni umetnosti. Razumeš? Že samo zato, ker se dogaja tukaj (zakorači po prostoru), med nami, ki smo zares. In tudi vse te drobne prevare, te drobne iluzije, laži, politike ali kakor-koli že to imenuješ, vse je zares in

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

prepričljivo. Vse to verjamem. Vidiš, gledališču pa ne morem verjet... in v tem je moja kriza. Razumeš?

JANA: (se vmeša) Ne.

DUŠAN: Nisem govoril s tabo. (se spet obrne k Valterju) Vaš nastop mi je bil všeč zato, ker ste bili tako resnični. Strah me je postalo, groza... bil je trenutek čiste groze, samo trenutek, potem poklon, katarza, sprostitev... Razumeš kje je tisto, kje je tisti trenutek, ko ste postali nekaj drugega, gledališče življenja... razumeš?! (zgrabi Valterja za ramena, kot bi hotel v Valterjevih očeh poiskati besede, ki mu manjkajo) (Tišina.)

VALTER: Ne.

JANA: ^estitam (poda Valterju roko), vedno več nas je na tej strani. (se obrne k Erhardu) Vi Erhi tudi ne razumete, aneda?

ERHARD: (nem.) Prosim?

JANA: (s smešno slovensko nemščino) "Niht frštenzih, niht frštenzih".

ERHARD: (nem.) Ne, seveda ne.

JANA: Pa vidva (fantoma), vidva sta tut na naši strani, aneda?

PRVI: Jasno.

DRUGI: Midva imava rada kino. (Jana se spet zazre v Dušana)

JANA: No, vidiš... skrajni čas je, da se umakneš in nehaš blebetat traparije...

Kakšna groza!? Kakšna kastracija!? Kakšna sprostitev neki!

DUŠAN: (se naveličano umakne) Katarza Jana, katarza se reče!

JANA: No pa katarza, saj je vseeno. Skratka: nič od tega. Fino je blo pa pika in nehi maltretirat gostov. Popijmo kej, kaj se pa že spet zadržujemo.

ERHARD: (nem.) Oprostite prosim... Moral bi na stranišče... WC, toaleta?!

JANA: (mu pokaže z roko proti vratom, ki so (vidna) na hodniku zadaj) Ker tam zadaj Erhi! (Erhard odide v WC - zapre vrata)

DUŠAN: Prav, predam se! Ne bom nikoli več, (patetično dvigne roko) častna beseda! (in se zvrne na kavč)

JANA: Tako se govori! (se mu vsede v naročje) Za nagrado dobiš: "pusa-pusa"... (in mu pilepi masten "kušlc")

VALTER: (povsem mirno in obvladano) Kaj pa na Televiziji. Najbolj resnična resničnost v vaši dnevni sobi. 19.30 - Dober večer Nikaragva, strel v glavo čisto

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

zares - prva večerna poročila, pa ogenj, ki plane po telesu, Saigon... to najbrž verjamete?

DUŠAN: To je drugače...

VALTER: Je pa zares.

DUŠAN: Je, vendar govoril sem o umetniški resničnosti...

VALTER: Ali pa ni... (pavza) zares? (pavza)

(Prvi fant neopazno zapusti "prizorišče" in se ob steni umakne proti stranišču kjer je Erhard. Odpre vrata in smukne v WC. Vrata zapre prav tako neslišno za sabo.)

VALTER: Ste pomislili, da morda ni zares. Umetni mrlič, umetna kri, nekaj podobnega kot film "strave i užasa". Prav-tako prepričljivo, prav-tako resnično...

DUŠAN: (se nasmehne) Ne... to so vendar poročila...

VALTER: Pa vseeno... tehnologija, plastični mehurji pod srajco, napolnjeni z umetno krvjo, potem pa pif in pof, eksplozija prsnega koša, črno-beli posnetek, kamera, ki se strese, pa komentar s tresočim glasom: atentat, povod, provokacija, oče šestih otrok, revolucionarji, kongres, šest milijonov dolarjev, Regan, aplavz, volilni lističi... Režija, scenarij, gledališče, Goebels...

(Prvi fant se počasi vrne iz stranišča. Neopazno, neslišno... Erhard je še vedno v WCju.)

JANA: Vidva bi se morala dobit kje na samem, že vidim!

(Jana naveličano nagne steklenico piva:)

DUŠAN: To je drugače. Goebels naprimer je...

VALTER: Znal... ja... mislil je, da je Shakespeare današnjega dne. Da režira die Welt! V marsičem mu je uspelo.

DUŠAN: (navdušeno) Glej no glej, mislil sem, da te zanimajo samo filmi, zdaj pa vidim, da se spoznaš tudi na zgodovino.

(Drugi fant se počasi in "neopazno" odpravi proti stranišču kjer je še vedno Erhard. Počasi odpre vrata in smukne v WC. Vrata zapre za sabo.)

VALTER: Ne, samo filmi me zanimajo. In pa denar.

DUŠAN: Od kod potlej Goebels...

VALTER: (ga prekine) Iz filmov.

JANA: Mene pa naprimer zanima Barbara Streisand. Kraso poje in ima krasen profil. Dajmo se enkrat za spremembo pogovarjat o Barbari Streisand.

DUŠAN: O njenem krasnem profilu?

VALTER: O nosu.

JANA: Ja, zakaj pa ne. Dajmo o nosu, samo nehita s politiko.

DUŠAN: S kakšno politiko neki, pogovarjali smo se...

VALTER: (prekine) Tudi nos je lahko politika.

(Drugi fant se vrne. Pravitako neopazno in neslišno kot je odšel. Vrata od stranišča neslišno zapre za sabo. V WCju je še vedno Erhard. Oba fanta zdaj stojita v ozadju, kot da nista nikamor odšla.)

VALTER: Nekoč je bil nos zelo usoden del telesa:

(Jana vstane, se "prav vulgarno" zakrohoče.)

JANA: In po dolžini nosu se da sklepat na dolžino... (se zareži) že veste česa... in (se zareži), če vas vse takole pogledam in izmerim, se bojim, da vaši noski niso dost niti za enga... (se zareži)... že veste koga...

DUŠAN: Postajaš vedno bolj neokusna in vulgarna.

JANA: (mu ne ostane dolžna) Ti pa vedno bolj trezen in dolgočasen.

(Iz WCja se vrne Erhard. Zapre vrata za sabo. Vidimo, da mu je neprijetno. "Ves je v zadregi". Nekaj menca, ko prihaja bliže k skupini. Postavi se med oba fanta, ki se "obnašata, kot da se med njimi ni nič zgodilo (in morda se tudi res ni?).

VALTER: Ko so zavezniki odkrili koncentracijska taborišča ni nihče verjel, da je to mogoče. Ljudje, ki so stanovali blizu Auswitza sploh niso vedeli, da so se nedaleč od njihovih prijaznih domov dogajale strašne stvari.

ERHARD: (se vznemiri) Auswitz?!

DUŠAN: (ga pomiri) (nem.) Nič. Pogovarjamo se.

VALTER: (nadaljuje mirno in obvladano) Ljudje so živeli v svojih toplih družinskih domovih, nedaleč od njihovih dnevnih sob pa so ljudje v dolgih, sivo-progastih vrstah, skozi krematorijske peči odhajali naravnost v nebo.

JANA: (nagne steklenico) Jebi ga!

VALTER: Dogajalo se je čisto blizu, skoraj v sosodnji sobi. Resničost se je dogajala, pa je ni nihče videl, nihče ji ni verjel.

JANA: Jaz bi verjela.

(Pogovor postaja za prisotne že precej nezanimiv. Jana prečka sobo in se zlekne v kavč. Tudi Erhard se vsede. Stojijo samo še fantje.)

DUŠAN: (Jani) Dej mi flašo!

VALTER: Včasih ne moreš sprevidet stvari, ki se dogajajo, naprimer v sosednji sobi. Preveč je blizu in zato je tako daleč.

DUŠAN: Jaz bi. Videl bi in reagiral bi. Kajne Jana, midva bi spregledala.

JANA: O yes my little Carmet, yo so sweet.

ERHARD: (se navduši) (nem.) Bravo, bravo... Dajte še, prosim, to znate tako dobro... ta Muppet show...

VALTER: Meja med resnico in iluzijo je včasih nevidna. Samo pomislite kako ste še pred desetimi minutami skoraj verjeli, da je strel iz pištole bil zaresen in smrtonosen.

DUŠAN: To že, ampak to je bil samo trenutek...

VALTER: Ki bi bil lahko tudi resničen.

DUŠAN: Ne, stavim, da jaz kot profesionallec, vsaj kar se gledališča tiče, znam natančno ločit med prepričljivostjo in blefom.

VALTER: Tudi blef je lahko prepričljiv.

DUŠAN: To že, ampak osel gre samo enkrat na led, in zdaj vas poznam, ni ga vraga, ki bi me zapeljal, da ne bi več vedel kaj je res in kaj ni.

VALTER: Stavite?

DUŠAN: (naduto) Za kolikor hočeš, pubec!

JANA: Končno se nekaj dogaja! Dejmo, dejmo! Tudi jaz stavim.

DUŠAN: (še bolj navdušen nad svojo lastno superjornostjo) Evo, stavim za kar hočeš.

VALTER: Tudi za življenje?

(Tišina.

^ez nekaj mučnih trenutkov.)

DUŠAN: (s posmehom) Blefiraš mali, blefiraš! (pavza-odločno) Ne, stavim za denar. Za kolikor hočeš, evo... (vrže denarnico na mizo) lahko takoj napišem ček.

(Tišina.

^ez nekaj časa.)

VALTER: (se zareži) Ne, Zabava! Štos! Gre za hec. Pustimo dnar. Vsak bo dal vse od sebe, to je vse. (se obrne k Jani - prične govoriti kot barski napovedovalec in vodja programa) Spoštovana gospa, pri izvedbi naše prve točke bomo potrebovali

vašo pomoč, izvolite... (ji ponudi roko, Jana se afektirano dvigne.)

JANA: Oh, yes, with pleasure, (Dušanu) by my little Carmet, I have new lover...

VALTER: Fantje pripravite stole, predstava se začneja.

(Fanta skočita in v dveh potezah obrneta kavč tako, da "gleda" proti zadnji steni, kjer so vrata v prazno sobo.)

ERHARD: (nem.) Kaj se dogaja.

DUŠAN: (nem.) Pripravili vam bodo predstavo.

ERHARD: (nem.) Krasno. Zelo zanimivo.

(Med njunim pogovorom je v ozadju Valter nekaj (na uho) razlagal, dajal nekakšna navodila, jani...

Prizorišče je postavljeno.)

VALTER: In zdaj... soba zraven!

(Valter odpre vrata v sobo. Tema v sobi.

Valter popelje Jano do vrat.)

VALTER: Gospa, izvolijo!

(Jana vstopi v sobo.)

JANA: Hvala.

(Valter zapre vrata. Stopi naprej v sredo prostora. Z mize vzame pištolo in si jo zatakne za pas. Oba fanta stojita ob vratih. Tišina. Dolgo čakanje.

Erhard in Dušan sedita v kavču in kot publika gledata v zaprta vrata na zadnji steni.

Še vedno tišina. Čakanje.

Dušan se nejevoljno preseda.

Tišina. Dolgo čakanje.)

DUŠAN: (Valterju, ki nepremično stoji ob strani) No, bo kaj?!

(Valter ne odgovori.

Tišina. Čakanje. Dolgo.

Dušan vstane, gre okoli mize, vzame novo steklenico, odpre zamašek, prečka do fantov, ki stojita ob vratih, jima ponudi steklenico. Fanta ne trzneta. Dušan se zasmеji.)

DUŠAN: Duhovito, zelo duhovito, vendar popolnoma ne prepričljivo.

Kot kakšen cenen ameriški film.

ERHARD: (nem.) Kaj se dogaja?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Dušan sede nazaj k Erhardu.)

DUŠAN: (nem.) Važiči! (pokaže na fante)

(Tišina. ^akanje.

^ez nekaj časa Valter pomigne fantoma. Fanta vstopita v sobo, zapreta vrata za sabo. Valter prečka do vrat, se obrne, tako da zdaj gleda Dušana in Erharda.

Tišina. Traja mučno in dolgo.

Nato krik iz sobe. Se zasliši. Jana je zakričala.)

ERHARD: (nem.) Kaj je bilo to?

(Dušan ga s kretnjo roke pomiri.

Tišina.

^akanje.

Spet krik. Nekaj kot: Neeeeee, pustiiiiii meeee!

(Potem top udarec ob vrata, nekdo se na drugi strani preriva.

Pa spet krik.

Erhard vstane, pogleda Dušana. Prestrašen je. Dušan sedi, tudi v njem čutimo napetost, čeprav ne reagira.

Tišina.

Valter stoji ob vratih, nepremično zre v Dušana in Erharda, v katerima se vse bolj nabira strah.

Spet krik. Jana v sobi kriči. Nekdo butne ob vrata. Vrata se odprejo. Jana plane v prostor, na sebi ima samo modrček, za roko jo držita fanta.

Jana zakriči.)

JANA: Neeeeee, puste meeee, neeeee... pomagiii...

In že jo fanta z vso silo potegneta nazaj v sobo, vrata se zaloputnejo. Kričanje in prerivanje v sobi. Valter stoji pred sobo kot kip. Zdaj tudi Dušan plane pokonci. Steče do vrat, vendar mu Valter preseka pot in se postavi pred njega. Erhard se stisne k steni. Tišina.

Valter in Dušan se gledata.

Tišina. Nato se Valter nasmehne. Stopi nazaj do vrat in potrka. Čez nekaj trenutkov se vrata odpro. Janina glava.

JANA: Ku-ku!

Napetost popusti. Erhard navdušeno zaploska.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ERHARD: Bravo, bravo... Gledališče... kako zanimivo...

Vsi se vrnejo v prostor. Jana si zapenja bluzo. Dušan se vrne h kavču. Krepko nagne iz steklenice.

DUŠAN: Vedel se... ha... dobro izpeljan štos, vsa čast...

VALTER: Morali bi se videt. Bili ste bledi kot stena.

Erhard steče k Jani in jo objame.

ERHARD: (nem.) Vi bi morali biti igralka.

Dušan pogleda na uro.

DUŠAN: Domov bom šel. Dosti je.

ERHARD: (nem.) Prima igralka ste, Jana, res... Tudi vidva... (Prime in objame fanta ter ju poljubi na lica.) Pri nas v Berlinu nimamo tako talentirane mladine... kakšni igralci...

(Valter stopi k Dušanu.)

VALTER: No, priznate, da ste izgubili...

DUŠAN: (zadirčno) Izgubil kaj... nič nisem izgubil...

VALTER: Nasedli ste... niste znali ločiti resnice od iluzije...

DUŠAN: Jaz sem profesionalec... pišem za gledališče...

VALTER: Resnica v sobi zraven... vaše oči niso videle...

DUŠAN: Videl sem in vedel sem, od vsega začetka...

Jana se približa.

JANA: Pomiri se ljubček. Vse je bil samo štos. Dobro smo se zmenili tam v sobi kaj, to pa že moraš priznat!

(Dušan se obrne spet k Valterju. Pogled iz oči v oči.)

DUŠAN: Zelo ste nadarjeni mladenič!

VALTER: Vikate me?

dušan (skozi zobe in jezno):

Po pomoti.

VALTER: Torej sem dobil stavo.

DUŠAN: Nič nisi dobil, dragec! ^e se dobro spomnim se nismo izjasnili za kaj stavimo.

(Jana se vplete. Objame oba preko ramen in obvisi na njiju.)

JANA: (se zahahlja) Za dušo, ljubček, za dušo... Alo, spijmo kaj...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Erhard po Janinem vzgledu prav-tako objema mlada fanta.)

ERHARD: (nem.) Na zdravje, fanta, na zdravje!

Tako sem zadovoljen, da sem vas spoznal, tako zelo zadovoljen. Morate priti v Nemčijo, morate, imam veliko hišo, res!

JANA: Na zdravje, trk velja!

(Oba fanta, Erhard in Jana trčijo s steklenicami piva. Preden trknejo odštevajo, zelo glasno in pijansko. Erhard v nemščini seveda (zelo švabsko, vojaška dikcija).

VSI: Štiri, tri, dva, ena, nič, Zdaaaaj!

(Trčijo. Steklo ob steklo, nato pijejo bratovščino, standardno in izpod roke. Vsak z vsakim. Posebno Erhard!

Ob strani stojita Valter in Dušan. Nepremično - iz oči v oči.

DUŠAN: (mirno, kot bistveno vprašanje) Kdo si pravzaprav?

VALTER: (odgovori ne da bi spustil pogled, povsem mirno) Jaz sem tip, ki se strašno dolgočasi!

Vsa skupina v ozadju pije. Dolgi požirki. Trenutek tišine. Samo trenutek. Valtrove besede izzvenijo v vsem svojem ravnodušnem (demoničnem) hladu. Prva je "do dna" izpila Jana, potem oba fanta, zdaj vsi čakajo Erharda."

VSI: No, no... še malo, še, še... Bravooooo!

(Erhard je izpil zadnjo kapljo. Ves je blažen med fantoma. Dušan se je umaknil na rob kavča. Še vedno "premleva" Valtrove besede. valter stoji ob strani.)

JANA: (Dušanu) No dragec... si vidu kaj zna tvoja Pigy... Sem te presenetla ane? Jaz sem znana po tem, da na stara leta vedno presenetim. ^uj, pa res (vsa navdušena), misliš, da bi lahko postala igralka!

DUŠAN: Pri štiridesetih?

JANA: Ne zdej, vosu, prej... ko sem bla še mlada... (se obrne k Erhardu) Erhi, ti me razumeš, Erhi...

ERHARD: Ja?

JANA: Povej jim Erhi, da sem rojena igralka... (v popačeni slovenski nemščini)... "šaušpiler, ih... Erhi... in šaušpiler", povej jim.

ERHARD: (nem.) Ja, zelo dobra igralka je, res!

JANA: (zmagoslavno) No, vidiš!

DUŠAN: Nikoli ne bi mogla postat igralka.

JANA: Kako da ne, si slišal Erharda... V Nemčiji bi lahko bila igralka, je tako Erhi?!

ERHARD: Ja, ja.

DUŠAN: Igrati in goljufati je velika razlika. Ni vsako pijansko pretvarjanje igra.

JAN: (mu vrne, zelo ostro) In ni vsak lažnivec pisatelj!

DUŠAN: Nehaj, nehaj!

JANA: Nič ne bom nehala. Tudi kričala bom, če se mi bo zahotelo.

DUŠAN: (bolj zase) O moj bog!

(Jana zakriči. Dolg "protesten krik".)

DUŠAN: Pšššššš... noč je, ljudi boš zbudila.

JANA: Kričim, ker sem svobodna, je tako Erhi!

ERHARD: Ja, ja!

JANA: Svobodna in igralka.

VALTER: Nihče ne bo slišal. Lahko kričite kolikor vas je volja, sredi nenaseljenega gradbišča smo.

JANA: (še vedno v smešnem konfliktu z Dušanom) No, si ga slišal, tudi on se strinja, da sem igralka.

(Dušan vstane.)

DUŠAN: (jezno, vsega mu je dosti) Prosim, da ne ponavljaš kar naprej, da si igralka. Žališ me s tem, razumeš, jaz kot profesionallec vem kaj je to prepričljiva igra.

JANA: (se ji ne da) Ja, smo videli.

DUŠAN: (tudi on zakriči) Tisto je bil amaterski blef.

JANA: O, zakaj si pa potem prebledel?!

DUŠAN: (trmasto in histerično kriči) Nič, nič, nič nisem prebledel. Od vsega začetka sem vedel, da je to vse skupaj slabo in neprepričljivo zaigrana burka.

VALTER: (povsem mirno) Verjeli pa ste ji vseeno.

DUŠAN: Kje pa, sploh ne.

VALTER: Res?

DUŠAN: Verjel sem ji samo za hip, ampak potem pa sem vse spregledal.

VALTER: Ta hip je dovolj!

JANA: Slišiš kaj je rekel, (povzame kot najbolj logičen zaključek) Lahko bi bila igralka.

VALTER: Po tem hipu ni več vrnitve.

DUŠAN: Ha!

VALTER: Bili so klini s številkami. Tako kot v javnih kopališčih. Bila so vrata v sosedni prostor. Tam so bile cevi, tam so bile vrste tušev. Tako kot v pravih kopališčih. Bilo jih je mnogo. Bilo jih je več kot mnogo. Rekli so jim, da naj se slečejo. Rekli so jim, da naj si zapomnijo svojo številko pod klinom. Rekli so jim, da bodo tako lažje našli svojo obleko, ko se bodo vrnili iz sobe. In vse je bilo kot v pravem kopališču. (pavza) Verjeli so. Verjeli so samo za trenutek. (pavza) Da jih bodo njihove obleke čakale tam. (pavza) Na številki, ki so si jo zapomnili. (pavza) Niso se vrnili.

(Tišina.)

JANA: (skoraj zasmrka) Strašna zgodba!

DUŠAN: (cinično) Zelo jokavo, zelo prežvečeno, de-ja-vu! (se trmasto zasmeji)
Ha, ne boš me več ulovil dragec!

VALTER: Jaz nikogar ne lovim; sami se ujamete, ker ste neprestano na preži. Jaz nisem.

DUŠAN: Pa koji kurac si ti, da me tako nateguješ, kaj?! Dobro, ne rečem, enkrat sem verjel, je bilo prepričljivo, drugič se mi je zdelo dobro zrežirano, priznam... če bi bilo vse bolj zares, boljša zgodba, večji štos, bolj krvavo, pa tut boljši igralci...

JANA: (plane) Misliš mene!

DUŠAN: Potem, ne rečem, potem bi lahko bilo zares prepričljivo.

JANA: Ti še vedno misliš, da nisem bila dobra...

DUŠAN: Amaterka!

VALTER: Vsak je lahko prepričljiv.

DUŠAN: (se zasmeji) Ne vem pravt!

VALTER: Staviva?

(Trenutek tišine.)

DUŠAN: Za kaj?

VALTER: Ne vem... (razmišlja) Za vaše prepričanje naprimer!

DUŠAN: Bedasto... toda... (stegne roko) Prav!

(Valter in Dušan se rokujeta.)

(Vsa družčina se z zanimanjem približa.)

VALTER: Dajte izberite!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DUŠAN: Koga?

VALTER: Žrtev! (se zasmеji) Kogar koli. Tistega pač, za katerega mislite, da nas ne bo mogel prepričati. Da ne zmore biti dovolj zares.

(Dušan se obrne po prostoru. Malce pomišlja, vendar ne predolgo. S prstom pokaže na Erharda.)

DUŠAN: Erhard!

ERHARD: (ne ve zakaj gre) (nem.) Prosim?!

VALTER: Prav.

(Jana plane Erhardu okrog vratu.)

JANA: Bravo Erhi, špilal boš, glej da me ne razočaraš.

VALTER: Povejte mu, da se bomo šli igrice.

DUŠAN: (nem.) Nastopili boste, tako kot prej Jana.

ERHARD: (z zanimanjem) Ja?

VALTER: Fanta bosta z njim.

DUŠAN: (nem.) S fantoma.

(Erhard si ju navdušeno ogleduje.)

VALTER: Onadva mu bosta vse razložila.

DUŠAN: (nem.) Razložila vam bosta.

VALTER: V sobi.

DUŠAN: (nem.) V sobi.

ERHARD: (nem.) Ja, krasno, začnimo!

(Jana navdušeno zaploska in sede na kavč. Pripravi se, da bo gledala predstavo.)

JANA: Bravo, Erhi, drži se, ne me razočaraj, jaz in ti "šaušpiler"!

ERHARD: (nem.) Ja, igralec, ja!

VALTER: Torej začnimo.

(Dušan sede poleg Jane.

Tišina.

Tišina namenjena koncentraciji.

Sredi sobe stoji Erhard in se prav bedasto reži in mežika. Zraven Valter in oba fanta (še vedno gola do pasu). Tišina.)

VALTER: Naj sleče čevlje. (Dušanu) Rečte mu naj sleče čevlje.

DUŠAN: Zakaj?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VALTER: Jaz vodim to igro. Naj sleče čevlje, če ne ne moremo nadaljevat.

DUŠAN: (nem.) Slecite čevlje, prosim.

(Erhard malce debelo pogleda, potem se zareži.)

ERHARD: (nem.) Prav, čevlje...

(Jih sleče.)

VALTER: Naj jih položi zraven vrat, tako kot v hotelu.

DUŠAN: (nem.) Zraven vrat... (pokaže na vrata sobe v ozadju)

ERHARD: (smehljajoč odide in položi čevlje zaraven vrat. Potem se vrne na sredo sobe in čaka nadaljna navodila.)

VALTER: Tudi nogavice.

DUŠAN: (nem.) Nogavice!

(Erhard sleče nogavice.)

VALTER; V čevlje.

DUŠAN: (nem.) Nogavice v čevlje.

(Erhard se vrne k čevljem in vanje spravi nogavice. Potem se vrne na sredo.)

JANA: Bravo, brav...

VALTER: (ostro) Tišina!

JANA: Pardon!

VALTER: Suknjič.

(Erhard se zresni. Ne izvrši povelja, samo vprašujoče pogleda Dušana. Tišina.)

VALTER: Denarnico naj prestavi iz suknjiča v zadnji hlačni žep. Povejte mu, da je denarnica lahko pri njemu. Nihče mu je ne bo vzel.

DUŠAN: (nem.) Denarnica, dajte jo v žep.

(Erhard se spet nasmeji. Denarnico prestavi iz suknjiča v hlačni žep. Potem sleče suknjič.)

VALTER: Na stol.

DUŠAN: (nem.) Na stol.

(Erhard položi suknjič na stol.)

VALTER: Naj si razrahlja kravato in odpne gumbe na rokavih.

DUŠAN: (pokaže na kravato in rokave) Kravata... gumbi...

(Erhard uboga.)

VALTER: Naj vzame svojo masko z mize.

DUŠAN: (nem.) Vzemite masko.

(Erhard vzame plastično masko psa s katero je na začetku prišel.)

VALTER: Naj prime fanta za roko.

(Fant (tisti, ki je brez gipsa na roki) vzame s sedežne garniture blazino in z njo pod roko pristopi Erhardu.)

DUŠAN: (že malce nejevoljno) No ja... (nem.) Primate fanta za roko.

(Erhard sramežljivo prime fanta v dlan.

Tako stojita tam.

Tišina.)

VALTER: V sobo.

DUŠAN: (nem.) V sobo.

(Fant popelje Erharda proti sobi v ozadju. Odpre vrata. Tema v sobi. Še vedno se držita za roko. Fant vstopi prvi. Erhard za njim. Erhard pogleda proti Jani in Dušanu. Pomaha z masko, ki jo ima v drugi roki.

Jana dvigne pest in mu zašepeče čez prostor: drži se!)

(Drugi fant (z gipsom na roki) stopi do vrat in jih počasi (skoraj ritualno) zapre za njima. Potem se postavi pred vrata in prične s počasnimi gibi japonske borilne veščine "bushido-ninja" rezati zrak.

Tišina.

Dušan, Jana, Valter.

Drugi fant pred vrati. Neslišno in napeto nakazuje udarce.

Tišina traja.)

DUŠAN: No, in zdaj...

(Tišina.)

DUŠAN: Spet isti štos. Malo kričanja, pa butanja v vrata...

(Tišina.)

DUŠAN: No?

(Tišina.)

VALTER: ^akanje. (pavza) ^akati, to je vse.

(Tišina.)

DUŠAN: Zelo duhovito!

(Tišina.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Valter nenadoma (kot da se je iztekel čas čakanja) prečka do mize, vzame svojo masko in si jo natakne na glavo. Spet isto, kot takrat ko so fantje prišli v prostor. Na Valterjevem obrazu je zdaj spet tista smešna plastična maska "hudička", maska režečega obraza z drobnimi rožički na vrhu.

Tudi fant pri vratih preneha s telovadbo. Tudi on prečka do mize in si na obraz natakne spet svojo masko - masko Stana. Nato stopi mimo sedečega Dušana in Jane do okna in z eno samo vehementno potezo potegne zaveso na tla.

Jana se dvigne.)

JANA: Ampak... tako se pa nismo zmenili...

(Fant ne reagira na Janino pripombo. Iz karnise, ki zdaj leži na tleh potegne vrv.)

DUŠAN: To spada zraven Jana... sedi... Fantje (se zasmeji) poskušajo biti prepričljivi.

Jana sede. Fant potegne iz žepa nožiček, ga odpre in odreže precej dolg kos vrvi.

Nato spravi nož nazaj v žep in povsem mirno prečka do vrat v zadnji steni prostora, jih odpre in izgine v temi, vrata se neslišno zaprejo. Fant z vrvjo in z masko Stana na obrazu se pridruži drugemu fantu in gospodu Erhardu. V prostoru ostanejo:

Valter, Dušan in Jana. Tišina.

DUŠAN: No, to je bilo nekaj. Prav zanima me...

(Prekine ga hrup, ki prihaja iz sosednje sobe. Nekdo je butnil ob steno. Zasliši se pridružen krik. Potem spet tišina.)

DUŠAN: Ponavljate se fantje.

JANA: Ampak precej prepričljivo, moram priznat.

VALTER: (izpod maske, rahlo deformiran glas, govori mirno, komaj slišno) Vaju morda zanima zakaj ima gips na roki?

JANA: (z znano žensko radovednostjo) Ja!

DUŠAN: (jo prekine) Ne. Ne zanima naju. (Jani) To spada v igro provokacije. O ja, poznam te cenene dramaturške finte.

VALTER: Od udarca v obraz. (pavza) Nekoga je tako zelo udaril s komolcem v obraz.

DUŠAN: (posmehljivo) In midva, Jana, morava zdaj sklepati na to, kakšen je bil obraz tistega, ki je dobil takšen strašen udarec. Grozno Jana, komolec se je zapičil noter v glavo kot v gnilo lubenico, ha, krvi do kolen!

VALTER: (mirno dokonča svoj stavek) Zbil je enga pedra.

(Spet pridušen krik. Vendar prepoznamo Erhardov glas. Spet butanjr ob steno, ps nrkskšno prerivanje, hropenje, potem tišina. Dušan vstane.

Vrata sobe se odpro. Vstopi fant brez gipsa. Na obrazu ima masko Olija. Vrata zapre za sabo tako, da niti za hip ne vidimo v notranjost sobe. Prepričani smo lahko samo v to, da je soba v temi. Fant prečka do stola kjer ima svoj suknjič. Iz žepa potegne bel kolut širok 5 cm. To je samolepilni trak. Fant iz koluta potegne pred svojimi usti. Tako stoji nekaj časa. Tišina. Dušan se vsede nazaj v kavč. Fant se obrne in odide nazaj v sobo. Vrata zapre za sabo. Tišina.

Spet butanje in hropenje. Potem nenadoma nekaj kot Erhardov krik. Potem tišina.)

VALTER: Naj nehamo?

DUŠAN: (malce zmeden) Kaj?

VALTER: Se predate?

DUŠAN: (se zasmeji) Kaj, a mislite, da ste me prepričali s tem cenanim scenarijem. O ne, hočem več, hočem resnično gledališko grozo, ja!

VALTER: Bojim se, da je groza samo ena.

(Spet butanje, tokrat brez pridušenih krikov. Butanje v steno, potem tišina.)

VALTER: Samo resnična groza je.

(Tišina.)

DUŠAN: Pa kdo ste pravzaprav mladenič; priznam, zelo ste nadarjeni!

VALTER: Vi pa zelo neumni.

(Dušan obstane.)

JANA: (se dvigne) Dejmo nehat. Žejna sem.

(Dušan se sunkovito obrne in zakriči.)

DUŠAN: Neeee! Ne bomo nehali.

(Zagrabi Jano in jo posadi nazaj v kavč. Tudi sam trmasto sede.)

DUŠAN: Hočem videt kako me bodo prepričali. ^e že igramo, igrajmo do konca.

(Vrata se odpro. Vstopi mladenič z masko Olija (fant brez gipsa). Vstopi mirno in tiho, kot po opravljenem delu. Sede na rob stola in nepremično gleda v smeri Jane in Dušana.)

VALTER: Prav, igrajmo se do konca.

(Valter se počasi približa mladeniču z masko Olija.

Vpraša ga, tiho, tako da Jana in Dušan komaj slišita.)

VALTER: Kako?

MLADENI[^]: (prvi) Kot ponavadi.

(Valter zadovoljno prikima in s pokroviteljsko gesto potraplja mladeniča po ramenu, nato se vrne na sredo sobe.

Tišina.

Nekakšno napeto čakanje.

Valter spregovori, mirno in tiho, komaj slišno zaslišimo glas, ki prihaja izpod negibne maske "vražička".

VALTER: Strah vaju je.

DUŠAN: (se takoj upre, vendar ne more skriti strahu) Strah, kje pa...

VALTER: Počasi se plazi. Je že tu. Morda misel: kaj pa, če sem se zmotil, če res ne znam več ločiti resničnosti od iluzije, če je vse to res...

DUŠAN: (smeh pomešan s strahom) Me pa prav zanima kam boste vse to speljali...

VALTER: Kdo so? Kdo so ti ljudje? Ne poznam jih. Prvič jih vidim.

DUŠAN: Poznam vas... (se obrne k Jani) Jana, to so tvoji prijatelji...

VALTER: Kdo sem jaz? On? Kaj bi pravzaprav radi od nas?

DUŠAN: (Jani) Ti jih poznaš... ti si jih pripeljala?!

JANA: Ne... prvič sem jih videla... prej... (glas ji zamre)

VALTER: Strah raste, se širi. Po mišich, tik pod kožo, takšna topla omrtvelost, strah kot odstotnost volje, da bi se boril. Kar gledaš silovit zamah v počasnem slow motionu, kako se ti bo z vso silo zabil nekam pod trebuh in ti zdrobil tvoja lepa in zglancana jajca. Naj mine, misliš, naj bo že konec, naj pride bolečina!

JANA: (skoraj zakriči) Mene je strah!

(Dušan jo zgrabi za usta.)

DUŠAN: Same finte!

VALTER: Potem misel: kaj je na drugi strani, na drugi strani te bele stene. Tako blizu, pa vendar tako daleč. Tam zadaj, na dosegu roke; samo kljuko je treba pritisniti...

JANA: (plane) Kaj je?!

VALTER: Vrata odpreti.

JANA: Kaj se dogaja?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VALTER: Storiti to!

JANA: (pokliče) Erhard!

VALTER: Prepričati se.

JAN: (zakriči) Erhard!

VALTER: Zbrati pogum in pogledati.

DUŠAN: Jana, sedi! Pomiri se, dobro igrajo svoje vloge, to je vse!

JANA: (še bolj zakriči) Erhard!

VALTER: Ali pa obsedeti. Prepustiti se strahu. Samo plaho vprašati.

(Jana se vsede. Plaho vpraša.)

JANA: Kaj se dogaja?

(Tišina.)

JANA: (še bolj plaho) Kaj se je zgodilo?

(Tišina.)

Spregovori prvi mladenič, ki je vse do zdaj popolnoma negibno sedel na robu fotelja.)

PRVI: Ko sva prišla noter. V sobo. Je mislil, da bo hec. Cigu migu. Dihal je tako. Svinja. Kot svinja. Takšen zašpehan in svinjski dih. Prepoznal sem ga. On je tisti, ki čaka za vogalom, ki preži po javnih stopniščih, ki kupuje lizike in bombone in čaka na svojo slinasto priložnost. On je tisti, ki se prikaže nenadoma, ko greš iz šole, izza vogala, in ti ga rine v roke, zraven pa hrope kot svinja in ponuja svoj umazani denar. On je tisti, ki ga srečaš v uradih, trgovinah, on je tisti, ki trga vstopnice v kinu, ki govori na javnih tribunah, ki piše knjige in ima najdražji avto. On je tisti, ki je kriv, da je šlo vse k hudiču.

JANA: (plašno) O čem govori?

PRVI: Takoj sem ga prepoznal. Poslinil mi je vrat. Potem je šel niže. Mislil je, da bo cigu migu. Še potem, ko sem mu pritisnil blazino na njegov slinasti gobec. Še potem je mislil.

JANA: Moj Bog!

DUŠAN: (vstane) Kaj ste mu naredili?

(Tišina.)

VALTER: Nič. (pavza) To je samo zgodba.

JANA: Ne verjamem.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VALTER: Prepričajte se. (pavza) Samo vrata je treba odpreti, pogledati na drugo stran. (pavza) Izvolite.

(Tišina.

Dušan se z odločnimi koraki odpravi proti vratom. Roko že ima na kljuki.)

VALTER: Samo... (pavza) Potem bo konec igre.

(Dušan obstane.)

VALTER: Izgubili boste.

(Tišina.

Dušan se prične smejati. Smeji se sproščeno. Stopi k Valterju in mu ponudi roko. Smeh.)

DUŠAN: ^estitam...

(Smeh.

Dušan se stopi tudi do prvega fanta. Mu tudi ponudi roko.)

DUŠAN: ^estitam, čestitam... Ena nula za vas.

(Dušan sede nazaj v kavč k Jani.)

DUŠAN: Gremo naprej!

VALTER: Prav.

(Valter pomigne prvemu fantu.

Fant iz zadnjega žepa potegne denarnico. To je Erhardova denarnica. Odpre jo. Iz nje vleče dokumente.)

PRVI: Potni list!

(Ga odpre. Prebere.)

PRVI: Erhard Piler. (Valterju) Potrebujemo?

VALTER: Potrebujemo.

(Prvi brska napej.)

PRVI: Vozniško? (Valterju) Potrebujemo?

VALTER: Potrebujemo.

(Prvi potegne iz denarnice nekaj fotografij.)

PRVI: Hiša! (pokaže fotografijo, potem pokaže drugo) Prijatelj. Lep. Na morju. (pokaže tretjo) Ženska. Starejša. Najbrž mama. (pokaže še naslednjo) Spet na morju. Jastog. Švabi jejo jastoga. (Valterju) Potrebujemo?

VALTER: Ne potrebujemo.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Fant potegne iz žepa vžigalnik in prične počasi zažigati (eno po eno) fotografije.)

JANA: A ni škoda! Kaj bo rekel gospod Erhard?

(Nihče ji ne odgovori.)

JANA: Dušan!

(Dušan molči. Fotografije gorijo.

Fant iz denarnico potegne čekovno knjižico.)

PRVI: Čekovna? (Valterju) Potrebujemo?

VALTER: Ne potrebujemo.

(Fant približa plamen čekovni knjižici. Listi zagorijo.)

DUŠAN: Zdaj pa pretiravate fantje!

VALTER: Morda pa ni prava. Pomislite! Morda samo listi papirja. Dogovor med nami, pomislite!

JANA: Ogenj je pravi.

VALTER: Kdo ve?

(Zdaj se zasliši iz sobe strašno prerivanje. Zadušen krik. Butanje ob steno. Hropenje, nekakšen jok in nekakšno preklinjanje. Vse to traja nekaj trenutkov. Potem potihne.

Tišina.

Vrata se odpro. V sobo vstopi Stan. Mladenič z masko Stana ter z gipsom na roki. V roki drži hlače in srajco. Erhardove hlače in srajco.

Jana in Dušan takoj prepoznata, vstaneta.

Mladenič jima vrže hlače in srajco v obraz.)

DUŠAN: Erhardove hlače... Kako!

JANA: Srajca!

(Iz sobe zaslišimo enakomerno butanje na steno. Enakomerni trije udarci, pa potem spet nič, pa spet trije udarci.)

DRUGI FANT: Ne more pobegniti?

DRUGI: Privezal sem ga za radiator.

(Spet udarci ob steno. Slabotni, po tri in tri, vmes tišina.)

DUŠAN: Zdaj... ne razumem... Prenehajmo, fantje... Predam se.

(Jana krikne in odvrže srajco na tla.)

JANA: Kri... kri... kri... kri...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

(Prične histerično kričati.)

DUŠAN: Kaj...

JANA: Kri... kri... kri...

DUŠAN: Kaj, kaj, kaj...

(Dušan pobere srajco; res, na srajci so precej veliki fleki krvi...)

JANA: (kriči v histeričnem krču) Kri, kri, kri...

DUŠAN: (pogleda srajco) Kaj... kri... zakaj...

(Jana se požene in odrine Dušana. Požene se k izhodnim vratom.)

JANA: Kri, kri, kri...

(Zaleti se v vrata in jih hoče odpreti. Buta, ruka, vrata so zaklenjena.

Valter počasi potegne iz žepa ključ in ga pokaže.)

VALTER: Zaklenjeno!

(Jana se umiri, zdaj samo še šepeta.)

JANA: (šepetaje) Kri... O moj Bog... kri... O Bog!

(Dušan zbere pogum.)

DUŠAN: Dajte. Dajte ključ. Prenehajmo s tem.

VALTER: S čem?

DUŠAN: S to... s to igro.

VALTER: Ste prepričani?

DUŠAN: (energično, agresivno) Ključ!

VALTER: Pridite ponj.

(Dušan zakorači proti ključu, ki ga Valter drži v zraku.

Takoj. Ko naredi dva koraka. Valter potegne pištolo. Dušan se ustavi.)

DUŠAN: Igrača! Slep naboji!

VALTER: Ste prepričani?

(Dušan ne ve kaj bi storil. Stoji nam mestu. Cinca.)

VALTER: (ponovi trše) Ste prepričani?

(Dušan odkima in se nemočno umakne v kot. Z dlanmi si pokrije obraz.

Jana stoji naslonjena na vrata.

Spet butanje v sosednji sobi. Udarci po tri in tri. Vedno bolj šibki.)

VALTER: Poslušajte! S.O.S.! Brihtno, ane? Vaš intelektualni prijatelj je pa brihten. Hoče vam sporočiti S.O.S. Hoče vam povedati, da gre zares.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

PRVI: Nič več igrice.

DRUGI: Nič več cigu migu.

VALTER: Zdaj gre zares.

(Spet butanje ob steno. Udarci po tri in tri.

Jana steče preko sobe k Dušanu.)

JANA: O moj Bog!

DUŠAN: Kdo ste, za boga... pustite nas... pojdite... (potegne denarnico iz žepa in jo vrže proti Valterju) Vse vam dam, nate.

(Prvi fant pobere denarnico in jo izprazni ter vrže prazno na tla.)

PRVI: Malo zasleduješ, pa malo opazuješ, in še kej zaslužiš zraven.

DRUGI: Tako, iz hobija.

VALTER: Hobisti!

(Spet nemočno butanje ob steno.)

VALTER: Bi ga radi videli? (pavza) Bi mu radi pomagali?

(Tišina.)

JANA: (šepeta venomer) O moj Bog, o moj Bog!

VALTER: Poglejte kako kliče na pomoč! (pavza) In vi, intelektualni prijatelji! (pavza)

Kaj boste storili? Poslušajte!

(Butanje v treh in treh udarcih. Vmes presledki.)

VALTER: S.O.S. Na-po-moč! Kaj? Boste poslušali, gledali, opazovali, morda napisali kratko zgodbo, novelo, morda pesem, ali pa samo ugasnili ekran. Ni te!

Tebe ni! Samo igra! Naštevanje imen! Ustvarjalna kriza: joj, kako sem nesrečen! Ne ločim več kaj je res in kaj ni, naj mi bog pomaga, joj!

(Spet butanje.)

JANA: O moj Bog, o moj Bog!

(Dušan se obrne proč, k steni. Nemočno si pokrije obraz.)

VALTER: Ali pa boste vse enostavno pozabili. Sobe ni! Samo jaz sem in moja neskončna občutljivost!

(Oba fanta se obrneta in vstopita v sobo. Vrata sta pustila odprta. Vidimo temo v sobi. Velik kos črnine na drugi strani.)

JANA: O moj Bog, ne... O moj Bog, ne...!

(Dušan obrnjen k zidu, roke na obrazu. Popolnoma nemočen, na robu joka, ki ga

zadržuje morda samo še z rokama.)

VALTER: Takole tleskneš s prsti...

(Valter tleskne s prsti. Kot na ukaz se luč v sobi prižge.

Bela in prazna soba pred nami.

Na tleh. Takoj pri vhodu, vidimo Erhardove gole noge. Noge in stegna v nekakšnem čudnem krču. Drugi del telesa ne vidimo ker je skrit za vrati. V globini sobe stoji mladenič, prvi, naslonjen na steno. Drugega mladeniča ne vidimo.)

VALTER: In soba nenadoma je...

Erhardove noge. Hropenje, kot bi "nekdo" držal Erharda (kar seveda ne vidimo) Za usta in ga dušil. Vidimo noge kako se v krčijo upirajo.

JANA: O moj Bog, o moj Bog...

DUŠAN: (bruhne v jok, ki ga še vedno "duši z rokama") Neeeeeeee... (takšen grlen krik!)

VALTER: Pa spet tleskneš s prsti.

Tleskne. Luč v sobi ugasne. Tema. Nič. Črno v okvirju vrat.

VALTER: In sobe ni več.

JANA: O moj Bog, pomagaj... Bog...

(Dušan joka v krču strahu in groze...)

VALTER: Pa spet...

Spet tleskne in luč se v sobi spet prižge. Spet pridušeno, zadušeno stokanje, noge do beder, gole in krčevite, utripajo v smrtnem boju. Erharda očitno dušijo...To traja. Jana pade na kolena.

JANA: Pustite ga... O moj Bog...

VALTER: (pograbi) Pomagaj mu... daj, vstani, bori se zanj, premagaj strah.

Tudi Valter gre na kolena. Približa se Jani.

JANA: Pustite... na pomoč... (brez glasu, histeričen zlom) O moj Bog!

VALTER: (jo podžiga) Stisni pest, odvrži besede, pomagaj s pestjo, udari me, ljubi svojega bližnjega, kot ljubi on tebe!

JANA: O moj Bog... pomagaj...

VALTER: Ne more... Bog ne more... Bog je odsoten...

JANA: Prosim... prosiiiiim...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

VALTER: Bog je na odsoten način. Že od vsega začetka. Samo ti lahko. Vstani, bori se. Za drugega! Daj!

(Valter plane k Dušanu, ga zagrabi za komolec in ga potegne na sredo. Dušan zaihti kot otrok. Roke ima še vedno na obrazu.)

VALTER: Tudi ti... stori kaj... Pomagaj mu... Odvrži besede, zberi pogum...

(Valter plane do sobe v ozadju. Kriči, kliče na pomoč.)

VALTER: Poglejta, on umira, potrebuje pomoč, vajino pomoč...!

JANA: O moj Bog... Bog... Bog... Bog... Bog... (ponavlja v brezumnem ritmu)...

VALTER: Boga ni... samo imena so... Imena ljudi...

(Valter spet plane do Dušana, ki nemočno zaihti...)

VALTER: Hočem imena... Imena... prosi z imeni... daj...!

JANA: O moj Bog... o Bog... O Bog...

DUŠAN: (še vedno roke na obrazu) Alphonse Daudet... Norman Mailer... prosim... Gilbert Keith... Peter... prooooooosim... Handke... Henrik Ibsen... Torquato Tasso... prosiim...

VALTER: Še, še...

JANA: Prosiimmmm...

VALTER: Dvignita se... stisnita pest... Udari me...

DUŠAN: Prosim... William Shakespeare... ^eslav Miloš... prosiiim...

(Oba se dvigujeta, počasi... Dušan še vedno roke na obrazu.)

DUŠAN: Bertolt Brecht...

JANA: O moj Bog... O moj Bog...

DUŠAN: Edvard Albee... prosim... Jukio Mišima...

(Valter tleskne s prsti. Luč v sobi se ugasne. Črna tema v okvirju vraz zazeva. Tišina.

Samo ihtenje (kot otrok) Dušana, ki se počasi umakne k steni.

Še vedno ima roke na obrazu. Hoče videti, noče slišati, joče...

Jana obstoji na sredi prostora.)

VALTER: Prepozno. (pavza) Sobe ni.

(Iz sobe prideta fanta. Maske Stana in Olija delujejo zdaj grozljivo. Fanta se oblečeta.)

VALTER: (mirno) Izgubljeno... Z besedami se ne da... besede ne ubijajo... Besede

ne maščujejo... Izgubljen primer.

Tišina.

VALTER: Škoda... pa tako blizu... res škoda... pa tako blizu je ta soba...

Fanta stopita k Valterju. Preštevata denar.

PRVI: Dvatisoč šesto mark...

DRUGI: Kreditne kartice...

PRVI: In nekaj drobiža...

DRUGI: Potni list...

PRVI: Zlata verižica...

DRUGI: In ura... (pogleda znamko ure) Casio!

VALTER: V redu je. Kar v redu.

(Valter še pogleda po prostoru.)

VALTER: Gremo?!

Fanta pokimata.

Še nekaj kratkih trenutkov stojijo tam. Negibno. Nato Valter odklene vrata. Odidejo s hitrimi koraki. Vrata ostanejo odprta. Dušan (še vedno dlani na obrazu) zdrsne ob steni in se sesede na tala. Ponižan, razžaljen... kot otrok.

Tišina.

JANA: (komaj slišno) Erhard!

Tišina.

Jana se dvigne. Počasi stopa proti sobi. Na pragu se ustavi. Ne upa si vstopiti.

JANA: (brez moči v glasu pokliče):: Er-ha-rd!

Tišina.

V temi sobe se nekaj zgane... Slaboten Erhardov glas.

ERHARD: How... how... (laja kot pes, slabotno, komaj slišno)... how...

Jana se "pred bližajočo podobo Erharda" prične zadenjsko umikati v kot sobe... Erhard prihaja iz teme po vseh štirih. Počasi, ranjeno.

ERHARD: How... how... how...

Na obrazu ima okrvavljeno majico in strgane spodnje hlače, ki mu komaj zakrivajo del stegen.

Počasi se premika v sredo prostora.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Jana se vse bolj stiska v kot in nemočno gleda.

Dušan - stisnjen ob steno in radiator - z dlanmi, ki jih silovito tišči na obrazu - komaj slišno ihti...

ERHARD: (na vseh štirih - z razcefrano masko psa) (nem.) Jaz sem... jaz... how, how, how... jaz Erhard... Er-hard... how, how...

Prihaja vedno bliže.

ERHARD: (nem.) Erhard... jaz sem... jaz... Erhard Piler... (z zadnjimi močmi, energično in glasno kot krik nemočnega protesta) Jaz!... Jaz sem!... Jaz sem Erhard Piler!

Počasna zatemnitev.

V temi začetna pesem, samo kot izzven...

Konec